

מלפ

100

תיק כורדיק

מדינת ישראל
שריון המדינה

שם תיק: כורדים

מזהה פיו: חצ-12/8688

מזהה פריט: 0003axi

כתובת 9-10-1-120-2

תאריך הדפסה: 28/11/2017

מש

16

לדואר ל.י.
מס' 16

ארכיון המדינה

משרד ראש הממשלה

טופס מראה מקום להוצאת תעודות יחידות*

חטיבה מס': 130/15
מיכל מס': 2688
תאריך התעודה: 9.5.79
שם מחבר התעודה: 2014
שם הנמען: 12
סוג התעודה (סמן ✓ במקום המתאים):

מכתב ☐

מברק ☒

תזכיר או מיזכר ☒

דין וחשבון או זכרון דברים משיחה או דיון ☐

פרוטוקול של שיחה, דיון או ישיבה ☐

*הטופס ימולא בשני עותקים. העותק הירוק יוכנס לתיק במקום התעודה שהוצאה; העותק הלבן יצורף לתעודה שהוצאה.

משרד החוץ-מחלקת הקשר

אל: המשרד, נר: 4, מ: אונקרה
 דח: ר, סג: ש, תא: 010379, זח: 1430
 נד: עתונאי

שמואל/רגיל

מזתים
 משגיר אנקרה

מהורייט מחשובי העתונאים

משיחה 1/3 עם ORCAYUREK
 בתורכיה

1. BIZIM RADIO ממורה גרמניה משדר לאחרונה בתורכיה ובכורדית תעמולה למען כורדיסטן עצמאית.
2. הסובייטים פועלים באיראן להתססת הכורדים.
3. שאל בתמיהה ובדאגה על משמעות הידיעה שהודיפה מועדת חו"ב של הכנסת לפי הגירסה שפורסמה FINANCIAL TIMES בהתחשב במוניטין המודיעין הישראלי. תירצתי כמיטב יכולתי.
- השיב כי מקווה שישראל מעדיכים חשיבות תורכיה חזקה לבטחון האזור וישראל.
4. התיחס בביטול מוחלט לידיעה על לחץ איראני על תורכיה לנתק קשרים מדיניים וככלכליים עם ישראל. ציין שתורכיה לא מוכנה לקבל תכתיבים זרים לגבי מדיניותה והזכיר האהדה וההערכה בציבור כלפי ישראל.
5. דבר בדאגה על המצב הכלכלי ואיטיות ההיענות של המערב. ==

תפ: שהח, דהמ, סרהמ, שהבט, מנבל, סמנכל, מממ, דס, אמנ, מזתים,
 טעח, הסברה

לחזית להיות כח בעל משקל והשפעה בחוץ המסגרת של אש"פ.

העמדות החדשות של "החזית העממית" ראויות להערכה ותשומת לב, אולם בתנאי שימצו אותן מתוך נקודת התשקפה של "החזית העממית" עצמה, לכל יהיו פירושים כלתי נכונים למשמעות ולמניעים של צעד זה.
שמ/

שונות

תורכיה-איראן/כורדים

50. מצב הכורדים בתורכיה לאור המרד הכורדי באיראן

המקור: "Monday Morning", לננו, 1979, 10-6.9

מאת: Phil Davison

be the direct target of these provocations, they may have a certain impact on Turkey as well," he said.

TABOO

It was clearly to avoid such impacts that martial law was imposed on the Kurdish areas earlier this year. Turkey's ultra-tough troops and no-nonsense gendarmes had always been there in force, but martial law bans unauthorized gatherings and slogans.

I asked Ecevit why the word "Kurd" is taboo in Turkish officialdom. The official radio and news agency speak only of "ethnic movements" even while reporting on the Kurdish rebellion in Iran, and Turkish Kurds are officially "eastern Turks."

"There is no ban on the word," the premier told me, without saying the word, "but the point is that traditionally the Turkish society has not differentiated between people on an ethnic basis. But many circles in the world want to exploit ethnic differences in our region in order perhaps to divide and rule, or divide and exploit," Ecevit said. "It is obvious that there are several and sometimes conflicting forces provoking such matters in the Middle East."

RULES

The Kurds, of Indo-European origin, are a mountain tribe who have lived in the region now encompassing eastern Turkey, northwestern Iraq, northern Syria, west Iran and the

With twice as many ethnic Kurds in Turkey as there are in Iran, there is no doubt that Turkish governments feel apprehensive whenever Iranian Kurds rise in arms against their Persian leaders.

Nor is there any doubt that Turkish Kurds listen avidly to international radio reports of the battle successes or otherwise of their Iranian cousins.

But recent reports that the Kurdish rebellion in Iran has spread to Turkey are misleading, to say the least.

True: Turkish Premier Bulent Ecevit despatched his interior minister, Hasan Fehmi Gunes, on a 10-day tour of predominantly Kurdish eastern and southeastern Turkey to check out reports of Kurdish militant activism.

True: Turkish armed forces chief General Kenan Evren had made a similar tour immediately before Gunes.

And true: Turkey, with martial law already in force in Istanbul, Ankara and one-third of the country, extended it to the Kurdish areas last April with one eye on events in west Iran.

But there is a world of difference between the Kurdish situations in Iran and Turkey, as Turkish Kurds are the first to admit.

General Evren and Interior Minister Gunes rushed to eastern Turkey not because the country's eight million or so Kurds, nearly one-fifth of the population, were up in arms in solidarity with their Iranian brothers.

They went because the right-wing opposition, led by former Premier Suleyman Demirel, had publicly accused Premier Bulent Ecevit of giving free rein to Kurdish militants to ensure eastern Turkish votes in forthcoming partial Senate elections.

Demirel, leader of the main opposition Justice Party, had spoken of "liberated regions" controlled by Kurdish separatists enjoying "political protection."

ATATURK

Both right and left-of-center governments in the half-century history of the Turkish republic have always stuck to the policy of Kemal Ataturk, founder of the republic, and ignored the Kurds as a separate ethnic entity.

Demirel's accusations were seen as an attempt to stir the Kurdish issue briefly to embarrass Ecevit before the October elections. But one long-serving Western ambassador in Ankara said: "All may be fair in love and election politics, but Demirel may be playing with fire this time."

In line with Kemalist (Ataturk) traditions, Premier Ecevit, faced with near-bankruptcy and escalating left-wing terrorism in major cities, does not like to appear worried by the Kurdish question.

But in a recent interview he said he thought external forces were provoking the Kurdish rebellion in Iran. "And even if Turkey may not

פלסטינים

ראה ידיעות: 48, 36, 34, 8

49. שינוי בעמדות "החזית העממית לשחרור פלסטין" -
ראשית הדרך לליכוד השורה הפלסטינית
המקור: "אלספיר", לבנון, 12 ספט' 79 (עמ' 11, טור 7)

הכתב כלאל אלחסן מסביר במאמר מערכת את העמדות החדשות של "החזית העממית לשחרור פלסטין", וכותב:

מאז השתתפה "החזית העממית לשחרור פלסטין", מיוצגת ע"י מנהיגה ג'ורג' חבש, במושב המועצה הלאומית ה-14 בדמשק, ראו בכך רבים סימן טוב כי השלב הבא יהיה שלב חדש של התלכדות השורות הפלסטיניות.

החזית העממית היא מנהיגת חזית הסרוב הפלסטינית, שעמדה בראש ההתנגדות לאש"פ במשך חמש שנים, ונוכחותה בתוך המועצה הלאומית עשויה להעמיד את הליכוד בין הזרמים הפלסטיניים והמאבק ביניהם, במסגרת השונה במהותה מהמסגרת של המאבק שאיפיון יחסים אלה בעבר.

שובה של "החזית העממית" למועצה הלאומית ביטא את ההתפתחויות המדיניות העמוקות הקשורות בבעיה הפלסטינית.

הסכמי ק.דיויד יצרו אווירה פלסטינית מאוחדת המתנגדת להסדרים המדיניים האמריקנים, ואיפשרו שיבה לעמדה מדינית מאוחדת למרות הניגודים בעמדותיהם של ארגונים הנמצאים בחילוקי דעות בינם לבין עצמם, והשתיכות האידאולוגית ורשת היחסים הערבים והבינ"ל שבהם מקימים.

עובדות אלה הביאו לידי כך שחזית הסרוב הפלסטינית הפכה מחזית המתנגדת למדיניות אש"פ, שרק מתאמת את פעילות הארגונים המשתתפים בה. ובמצבה זה החדש היא מהווה מכשיר המחזק את עמדות אש"פ.

כמו כן החלה להופיע שפה מדינית חדשה בתוך החזית העממית, הדומה מאוד למצע של אש"פ הראיון של ג'ורג' חבש לכתב העת האמריקני "ניוזוויק" (10 ספט' 79) ביטא שפה זו בבירור באמצעות העמדות הבאות:

א. הוא הודיע על תמיכה במאמצים הדלפלומטיים של יאסר ערפאת במערכ אירופה וארה"ב.
ב. הסכמה לדון בבעיה הפלסטינית בעצרת הכללית של האו"ם.

ג. הוא הגדיר את דרישות המינימום הפלסטיניות:

1. לראות כאש"פ את הנציג האמיתי של העם הפלסטיני.

2. הערובה שתבטיח לפלסטינים את זכויותיהם הלגיטימיות למען תהיה להם הגדרה עצמית.

3. להשיב את כל הפלסטינים לבתיים ומשפחותיהם.

עמדות אלו של חבש דומות מאוד לתשתית המדינית של אש"פ מזה שנים.

אפשר לסכם, שהחזית העממית ויתרה על עמדותיה "הקיצוניות" ונטתה כלפי עמדותיו "המתונות" של אש"פ.

אין להפריד את השינויים בעמדת החזית העממית לבין ההתפתחויות המדיניות המתבטאות בחתימה על הסכמי ק.דיויד וכן בחתימה על חוזה השלום בין מצרים וישראל, ותוצאות הדבר בשני מישורים:

א. הקץ לכל הדיכורים לאפשרות של השתתפות פלסטינית בהסדר שיוצע על יסוד החלטה 242 וועידת ג'נבה דבר שהיו לגביו חילוקי דיעות לפני הסכמי ק. דיויד.

ב. נקיטה בעמדה פלסטינית מיוחדת נגד הסכמי ק.דיויד ותוכנם, כולל הקריאה להשתתפות הפלסטינים במסגרת האוטונומיה.

אין ספק שלעמדות החדשות של החזית העממית יהיו השלכות בעלות צדדים רבים הן מחזקות במידה נכרת את עמדות אש"פ, בעיקר במישור הבינ"ל, ומצד שני, הן יאפשרו

eastern Black Sea coast of the Soviet Union for at least three thousand years.

Never having fully integrated into any modern state, they still live by their own rules.

They are a handsome, often fair-skinned people, sometimes blond and blue-eyed. They are quiet and virtually impossible to provoke except on the issues of honor or Kurdish rights, on which they are often deadly.

As they began to split in the 19th century, with the break-up of the Ottoman Empire, the majority settled in what is now Turkey while the rest stayed in Iran and a few remained or moved to the Soviet Union, Syria or Iraq.

There are now estimated to be between 16 and 20 million Kurds. Half of them live in Turkey and between three and five million in Iran.

But despite the fact that the Turkish Kurds are the vast majority, they have remained relatively quiet since three rebellions in the 1920's and 30's were bloodily crushed by the army of the new Turkish republic.

INTERESTED

"Whenever there is a revolt in one of the other Kurdish countries, the Turkish Kurds are deeply interested," a Kurdish student in Ankara told me. "Although we have no official radio station in the Kurdish language, we used to listen to our illegal ones before martial law. Now, we listen to legal or illegal Kurdish stations broadcasting from Kermanshah in Iran, Suleymaniye in Iraq or Yerevan in the Soviet Union.

"In the Kurdish area, there is so much illiteracy that everyone listens to the radio. There are more radios there than in the rest of Turkey. Ninety-eight percent of Kurdish women are illiterate and around 85 percent of

men. Most men only learn Turkish during their compulsory 18-month national service," he said.

"The Kurds still have very close economic relations across national borders. I suppose you would call it smuggling. There is not much that does not come or go."

But despite these "economic relations," the Kurds of different nations have, because of increasing economic ties with their non-Kurdish fellow nationals and closer-guarded borders, become more and more alienated in recent years.

REBELLION

That is not to say that they would not be quick to come together if circumstances permitted.

But an Iran-style Kurdish rebellion is almost certainly out of the question in Turkey at the moment. Were the government and armed forces in Turkey to disintegrate as they did in Iran, perhaps yes.

Under the existing reality in Turkey, with a battered but still-sound democracy and one of the world's toughest armies, no.

This apart, the so-called separatist incidents which led Demirel to challenge Premier Ecevit recently demonstrate the intricate web of tribal, feudal and religious differences which split the Turkish Kurds.

Ecevit said sect differences were more important than ethnic ones in the Kurdish regions. But tribal distinctions are also rigid and it is in the still-existing feudalism of the region that the secret of the Turkish Kurds' relative passivity lies.

Although Ataturk foiled Kurdish hopes of an autonomous state, he did not take land away from the many rich Kurdish landowners who had prospered under Ottoman rule. A few rich Kurds still own much of eastern

revenge attack. At the funeral of these three, 300 Apoculars showed up, in defiance of martial law, heavily-armed with pistols and Soviet-made Kalashnikov automatic rifles, according to eyewitnesses.

ARRESTED

Ecevit, denying Demirel's claim that he was allowing the Apocular free rein to avoid losing votes in the October elections for about

one-third of the Senate, said the army had arrested 22 group members and some 100 were still on the loose.

While Kurdish sources say the Apocular probably has several hundred members and the other eight or so major Anatolia and maintain close links with the Turkish ruling classes in Istanbul and Ankara.

MONEY

Many Kurds say it is these landowners who, through money and influence, keep separatism in check.

The incidents which led Demirel to attack Ecevit occurred at the end of July, in Urfa province near the Syrian border.

In a village near Hilvan, a member of Parliament of Demirel's Justice Party, Celal Bucak, a Kurd, was squatting on the floor of a house having dinner with friends.

A group of 20 heavily-armed men screeched past in five cars and sprayed the house with automatic rifle and machine gun fire, killing two people and wounding Bucak. One of the attackers was hit by return fire — almost every man in the east carries a gun — and found dead later.

The attackers left leaflets saying they were from the "Apocular" (Apo-ists named after their leader Apo, which is short for Abdullah separatist group).

Three days later, three people were killed in a nearby village in an apparent

Kurdish separatist groups probably have more, it seems clear that armed Kurdish separatists can be numbered in the thousands, a small percentage of their eight million total.

Some Kurds claim the Apocular, the only really militant Kurdish group in recent months, are "counter-guerillas set up and run by Turkey's internal security service (MIT) to split the Kurds.

Others say the Apocular is less a reflection of Kurdish

nationalism than a reflection of the general extremist violence between leftists and rightists which has left at least 1,800 Turks dead throughout the country since the start of last year.

Whereas this correspondent, who visited west Iran after last February's revolution, found that Iranian Kurds virtually unanimously wanted greater autonomy, and in a few cases independence, it is not difficult to accept Ecevit's theory that:

"Such ethnic nationalist movements have not reached the masses (in Turkey).

"They are taken up by certain militant or intellectual or semi-feudal interests, and when the state authority is not sufficiently felt, they try to fill the vacuum and suppress the real feelings and tendencies of the people.

"During my last tour of the east, when I openly replied to small groups shouting slogans at my rallies, they were immediately isolated by the people and were no longer able to shout."

עריכה: מא

הדפסה: רח. קב. רא. תצ

הגהה: רמ

משרד החוץ-מחלקת הקשר

9937

*** יצ"א

ידי

אלי: הנקרה, נר: 87, מ: המשרד
דח: ר, סג: ס, תא: 190979, וח: 1600
נד: כורדים

סודי/דחוף

השגריר

שלך 42

א. סירטן מאמץ עמדתנו כי אין מעורבות וסיוע לכורדים
באיראן.
כך גם התבטא כלפי רוה'מ'.

ב. בהתייחסות עם המנכל סוכס שההכחשה לא חנתן כארץ אלא
בתורכיה ובהוגמנות קרוכה כהתאם לשיקולך. אתה דשאי להכחיש
הרברים גם לגבי איראן בסגנון דומה להצעתנו במכר 53.

מזרים

תפ: שהח, דהמ, סדהמ, מנכל, ממנכל, סמנכל, מממ, דם, מזרים

משרד החוץ-מחלקת הקשר

6418

נכנס

שמו

**
**
**
**

א' כ"ג' ק

W

אל: המשרד, נר: 40, מ: אנקרה
דח: מ, סג: ש, תא: 130979, נח: 1515
נד: הכחשה

שמו/מיד

מנהל מותים
משגריר אנקרה

שליכם 53 הצטלב עם מכתבי 11/9. לאחר שתקראוהו הבריקו נא האם
אתם עדיין בדיעה שאת ההכחשה יש לפרסם כאן ולא בארץ. דומני כי
כאן לא נובל להתייחס להאשמות על מעורבותנו באיראן. וכרו נא כי
אברן ואנשי מסכ'יל דברו בפירוש דווקא על איראן. אם נפרסם
ההכחשה כאן ונתייחס רק לתורכיה תבלוט המיד עתיקתנו לגבי
איראן.

ההתייחסות המוצעת במברקכם יי או בכל מקום אחר יי נראית בי גם
חלשה מדי וגם לא מתאימה לשמוש ע"י נציגות בתורכיה.
כן תנו דעתכם להצעת על התייחסות מקיפה יותר בשבח תורכיה
במפורט בסעיף 4.

תפ: שהח, מנבל, ממנבל, דיבון, מותים

כ"ה ז' א' 57

אל: המשרד, נד: 74, מ: איסטנבול
 דח: מ, סג: ס, תא: 130979, רח: 1200
 נד: בורדים

סודי/מיד

מנהל מותים

השגריר אנקרה, אברשה/אנקרה ננד 16 בנפרד) מהקונבל

בורדים-הפרסום בגונאידין על מוימת CIA והמוסד-מכתב השגריר
 953 מ-11 ספט.

א. שוחחנו אתמול יחד עם בן עמי עם מיודענו VAHIT CELIKBASI
 נציג המשקיעים בהנהלת העתון. הבענו דאגתנו לפרסום המויק
 שבוודאי איננו תואם את האינטרס של בעלי העתון הנוקטים עמדה
 פרו-מערבית.

ב. האיש הביע הודעותיו מהפרסום והוכיח לנו שהוא מפעיל לחץ
 כדי שיפוסרו מהמערכת מספר עתונאים שמאלנים. נבדיף הבא
 מכתבנו אל בעל העתון.

ג. יש לציין שהידיעה בנדון מקורה: בסוכנות הידיעות
 הממלכתית. ==

תפ: שהח, דהמ, סרהמ, מנכל, ממנכל, דיבון, מותים, ר/מרכו, ממח,
 רם

5031

OFFICE MEMO

13/9/1979

On Sept.13, 1979, Ambassador Amir accompanied by Press Officer Mr. Oktem, called on GUnaydin's Ankara Bureau Chief Can Pulak. Following are the highlights of the meeting:

(1) Strike started by municipality workers in Diyarbakır:

"One cannot claim that the strike, which lasted for a long time, was part of an overall Communist (or others) plan to weaken Turkey, and especially this southeastern town of Turkey. There have been strikes similar to the one in Diyarbakır also in Istanbul, Ankara and Izmir. But, since these cities are kind of a display windows of the country, the government has come to the aid of these municipalities sooner. After my commentary on this subject, the Interior Ministry took immediate action, and called me yesterday at 5 p.m. told me that necessary funds were dispatched to Diyarbakır, and the strike ended."

(2) Turkey's Quest for Authority:

"We have a democratic system peculiar only to us. As a nation we used to live in discipline. This starts first at home, then in school, then in the army, and then in our business lives. A youngster, after following this tradition and reaching the age of, lets say, 22 comes face to face with the Turkish democracy. He asks his elders, 'Can I do this or that really? Can I stage a demonstration, or criticize or even attack on somebody?' He is told 'yes'. And in accordance with this answer he forms his idea of a democracy. In my opinion, because of past governments lacking authority, this youngster takes the advantage of this failure, and becomes an aggressive one. This is the situation in Turkey now. We are desperately in need of an authoritative government in the country, which could discipline the nation until the 1981 elections. I am confident that this will happen very soon, and Turkey will overcome her present difficulties."

(3) Intervention by the Army:

"As was established by the Constitution, the Turkish Armed forces have shouldered the task of protecting the Turkish Republic against any outside or inside threats. Until today, they did not exploit this task.

everywhere

(2)

1944-1945

Nor did they taken the advantage they have given by the Constitution. In my opinion, an army intervention in Turkey now, is almost nil."

(4) Charges on Israel regarding the Kurds:

"Mr. Ambassador, I do agree with your reasoning that a strong, democratic and dependable Turkey agrees with the interests of Israel fully. However, your silence in the face of such allegations surprised me. Why didn't you think to make an official denial? Because silence brings acceptance of guilt sometimes. I am well aware of the fact that there has been a coolness between Turkish-Israeli relations. I am also fully aware of their reasons. But this coolness, which is the work of governments or the ruling powers, does not reflect the true feelings of the man on the street, or our people. For example, if you go out the street and ask ten man whether or not they were hating Israel, the answer you will get, 'why should I?'. This is also true between Turkey and Greece, between Greeks and Turks."

(5) Forecast for after October 14:

Mr. Pulak was very careful not to give a committing reply to this question. However he said, "There is no doubt that the JP will come out stronger from the election. No party will be able to come into power alone. But, the temporary crisis in which we are in will come to an end within 6 months at the latest."

+ End Resumé +

NKO

[illegible]

11. $\frac{1}{2} \log_2 \frac{1}{2} = -\frac{1}{2} \log_2 2 = -\frac{1}{2} \cdot 1 = -\frac{1}{2}$

(5) Foreigners for water supply

"I think it is a poor thing."

כ' באלול חשל"ט
12 בספטמבר 1979

אל : מזתים

מרכז

הנדון: תכורים.

1. כללי

היות והנושא בוער, החלטתי להעביר אליכם מעתה כל התכתאות או ידיעה המגיעים אלי בנדון שלא באמצעות אמצעי התקשורת (אשר מכונים ע"י הצירות).

2. מפי פרופסור Duggun Yarsuvat, מרצה לקרימינולוגיה ומשפטים (מקורב לחוגי בעלי החון) : מספר התורים בטורקיה הוא - 4 מיליון. המספר 8 מיליון (כפי שהופיע לאחרונה בכתבתו של A. Borowiec) מכוסס על שגיאה מכוונה או חמימה : הנקבים במספר זה לוקחים בחשבון את כל האוכלוסיה באזורים בהם יושבים תורדים ; אך במספר זה נכללים גם הטורקים האתניים וכן הארמנים שבאזורים אלו.

3. מפי העתונאי אנגוז שאראן : כידיה של המחתרת התורדית כמף רב. לזכריו השתלטו התורדים על ענפים רבים של סחר בסחורות מוכרחות. כך למשל כל המסחר בסיגריות ה"אפריקניות" (מחוצרת בולגריה) הוא "מונופול" תורדי.

ב ב ר כ ה,

ברל זרונבל
קונסול כללי

העתיק: השגריר, אנקרה
מר א. לוי, אנקרה

U.S. DEPARTMENT OF AGRICULTURE
BUREAU OF PLANT INDUSTRY

REPORT OF THE

1. INTRODUCTION

The purpose of this report is to provide a summary of the results of the investigation conducted by the Bureau of Plant Industry, U.S. Department of Agriculture, during the year 1914.

2. STATEMENT OF FACTS
The investigation was conducted by the Bureau of Plant Industry, U.S. Department of Agriculture, during the year 1914. The results of the investigation are summarized in this report.

3. CONCLUSIONS
The results of the investigation show that the Bureau of Plant Industry, U.S. Department of Agriculture, has been successful in its efforts to improve the plant industry of the United States.

U.S. DEPARTMENT OF AGRICULTURE

BUREAU OF PLANT INDUSTRY
WASHINGTON, D.C.

REPORT OF THE
BUREAU OF PLANT INDUSTRY

משרד החוץ-מחלקת הקשר

4840

ברמים

אל: המשרד, נד: 33, מ: אנקרה
דח: ר, סג: ב, תא: 110979, וח: 1715
נד: עתונות

ה"ח
כ"ב
ל

בלמס/רג'ר

מרתים.

איסטנבולנהועבר

עתונות.

1. גונידין - 10.9 - מסוכנות הידיעות אהז נמסר שה- CIA מתכנן פעילות חתרנית במזרח אנטליה במשקל נגד לקפריסין. ה- CIA מתכנן לפגוע בתורכיה גם עקב פתיחת משרד אשיפי באנקרה ולבודד פעולה עם המוסד ביצירת בעיה כורדית במזרח תורכיה תוך לקיחת בחשבון של המצב באיראן.

2. מיליאם : משרד אשיפי יפתח באנקרה בסוף חודש ספט' לאחר שיושלמו חכירת הבניין ועניינים פורמליים אחרים.
== צירות.

תפ: סנכל, ממנכל, דיבון, מרתים, ארד, מעת, הסברה, ר/מרכו, ממח, רס

י"ט אלול תשל"ט

11 ספטמבר 1979

747

אל : מזחי"ם
מאת : הצירות אנקרה

הנדון: טיווח אונול ופרופ' פהיר ארמאוגלו

כ- 5/9 נפגשתי לשיחה עם גב' Seva Unval הממונה על דסק חדשות החוץ בסוכנות בידיעות Seva, Akdeniz בחורה צעירה שכחנה בשנים האחרונות כנספחת עתונות בשגרירות תורכיה בהונגריה, בריטניה והולנד מגלה גישה אוהדת ומבינה לישראל ולבעיותיה.

לפני כחודשיים השתתפה יחד עם עתונאים תורכיים נוספים במשלחת לעיראק. לא התרשמה לטובה מהנעשה שם למרות שהעיראקים השקיעו מאמצים רבים לשכנע קבוצת עתונאים בינ"ל שכללה כ- 150 עתונאים מכל העולם בטהר כוונותיהם כלפי הכור'ים. לאחר מכן השתתפנו שנינו בפגישה עם פרופ' Fahir Armaoglu פרשן חוץ הבכיר של "הרג'ומן". ארמאוגלו כיהן שנים רבות כפרופסור בפקולטה למדעי המדינה היוקרתית באנקרה לפני כחצי שנה זנח פעילותו האקדמית והצטרף בטקס חגיגי למפלגת הצדק, דמירל עצמו העניק לו את תעודת החבר, מאז משמש יועצו של דמירל בנושאים שונים ונחשב איש בכיר במפלגה. במהלך שיחתנו נכנס שליח עם מסר מדמירל.

השיחה עם ארמאוגלו נסכה כמובן סביב הנושאים הנוצרים של דרום לבנון והגדרה עצמית לפלסטינים. מצאתי בארמאוגלו בן-שיח אוהד בעל אינטרס משותף להתנגד לחדירה סובייטית ולפעילות חתרנית רדיקלית באיזור.

בברכה,

ד. ברניר

העחק: מע"ח

מר. ציפורי, קונסול איסטנבול

SECRET

LEGATION D'AMSTERDAM

1975

1975
11

1975
11

1975

1975
11

1975
11

1975

1975

1975

1975

מערכ אסיהת ו ר כ י ההנושא הכורדי ויחסיה עם איראן

1. הנושא הכורדי, הממשיך למקד את ההתעניינות הציבורית בתורכיה, עלה השבוע בהקשר ליחסי תורכיה-איראן. שני חברי אסיפה כורדים, האחד ממפלגת RPP של אג'וויט והשני בלתי תלוי, הודיעו במסיבת עיתונאים ב-29 אוג' כי יסירו תמיכתם בממשלה, אם זו לא תשנה מדיניותה כלפי משטר חומייני הטובח, לטענתם, בכורדים באיראן. כן האשימו את הממשלה שהתירה לפלוגה מצבא איראן לחדור לתורכיה בעת מירדף אחרי כורדים.

2. בהודעת רא"מ אג'וויט (30 אוג') הוכחו האשמות חברי הפרלמנט והודגשה דבקושה של תורכיה באי-התערבות בענייניה הפנימיים של איראן. עם זאת הודה אג'וויט שהתיר, לפני כחודש, כניסתם של 88 חיילים איראנים לשטח תורכיה מ"סיבות הומאניטריות". שגריר תורכיה בטהראן מסר (1 ספט') לרא"מ איראן, בזרגאן, אגרת הקובעת, כמדווח, שאין תורכיה מסייעת לכורדים, וכי היא מכבדת עצמאותה וריבונותה של איראן ואינה מתערבת בענייניה הפנימיים. סביר שתורכיה, לה המיעוט הכורדי הגדול ביותר מכל מדינות האזור, אכן מעוניינת בהרגעת התסיסה הבדלנית הן בתחומיה והן באיראן.

3. נודע כי בקרב חוגים מדיניים בכירים בתורכיה יש ומתעורר חשד כי ישראל כוחשת בקלחת הכורדית בתורכיה ובאיראן. (חסוי).

נקודות למעקב

התפתחות יחסי תורכיה-איראן סביב הנושא הכורדי; גילויי תסיסה כורדית בתורכיה; התיחסות הממשלה התורכית לנושא הכורדי; הסיבות לחשדות כלפי ישראל ומשמעותן.

ידיעות בקצרה

4. שה"ח אוקצ'ון (OKCUN) יצא לביקור רשמי בבולגריה ב-4-3 ספט'; בין נושאי הדיון שאלת תיחום קו הגבול בין שתי המדינות.

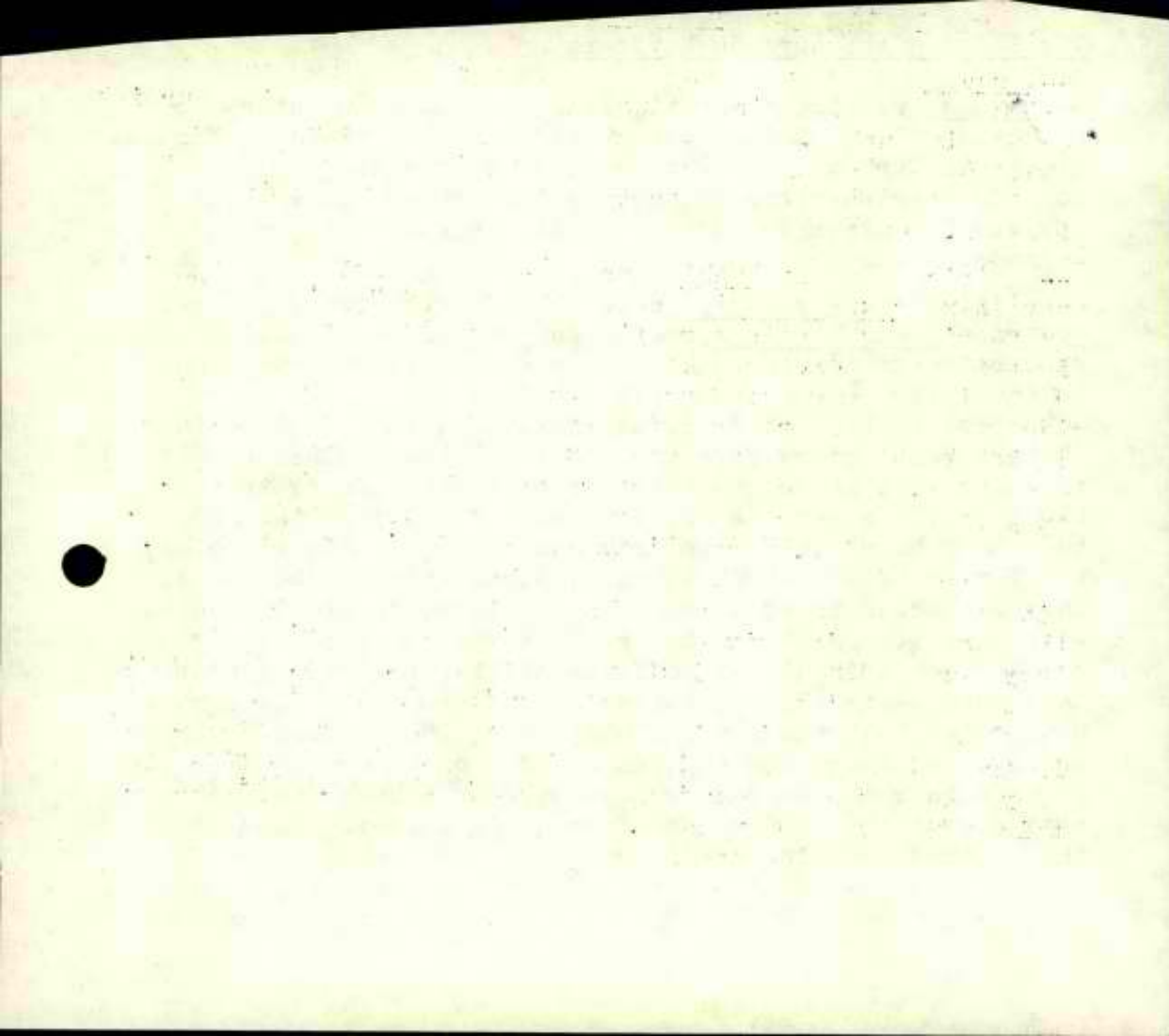
The PLO and the Kurdish Movement

29 11

--Tercuman reprinted a Daily Telegraph (London) story in which the PLO is being accused of assisting divisive Kurdish groups in Turkey. The Robert Moss bylined story reported that 20 Turkish citizens, mostly Kurdish by origine, have arrived in Beirut to be trainees at the PLO Camps in Lebanon. (June 16)

--Political weekly Yanki (June 18-24) interviewed retired governor Ergun Gokdeniz on the subject of "PLO's aid to subversive trends in Turkey" as was claimed by Robert Moss in the Daily Telegraph.

Gokdeniz: A kind of forceful pretention is perceived in 'Robert Moss' story from the angle of its conclusion. It is known that there are more Turks than the Kurds at the PLO camps. As for the soldiers and officers of the PLO, they have been tarined in Arab countries, Communist China, the Soviet Union, North Vietnam, Yugoslavia and Bulgaria. They have been trained for wars of liberation to be fought with Marxist-Leninist methods. The weapons procured by the PLO are being given to these militants provided that they agree with the objectives of the PLO. Yet, it cannot be claimed that the PLO was supporting the Kurdish movement openly, and providing it with weapons on a large scale. It is true that the extremist Marxist groups have started to play a part in the Kurdish movement in Turkey. This time, this method is being tried.

Yanki: It is claimed that the PLO was acting as the propaganda mechanism of the TKP (The Turkish Communist Party). What is your view on this subject?

Gokdeniz: Despite to a dense armament, the scarcity of action or even the absence of it surprise foreign intelligence organizations. The active part played by the PLO in the Iranian developments makes foreigners (observers) to assume that in a Kurdish movement aimed at weakening Turkey the Marxist-Leninist methods are being used, and the PLO would play an effective part in the movement. The Democratic Front of Nayip Hawatme and Georges Habbash, who propagate their views to all classes of people in order to realize their objectives, has announced many times openly that the Front was supporting progressive liberation movements in Iraq, Iran, Syria and Turkey. On the other hand, they (the frontists) do not trust the Kurds in Arab organizations. They even consider the Kurdish nationalism as a dangerous rival against the Arab nationalism.

Yanki: It is being claimed that the extremist leftist groups in Turkey are being provided with weapons by professional smugglers via Syria. What do you say?

Gokdeniz: It is a known fact that the extremist leftist groups in Turkey are being supplied with weapons via the Syrian border by smugglers. At the same time, it is also true that weapons and ammunition are being smuggled into Turkey from various countries of Europe by land or sea, and these arms and ammunition are being sold in high prices to customers in Turkey. Furthermore, it is also known that part of the army weapons siezed by the people during the Iranian developments were transferred to the Kurdish tribes.

Yanki: It is being claimed that the PLO was the biggest organization providing the regions in Turkey where the Kurds live with weapons, and that the subversive Kurdish groups are playing the most important part within the extremist Marxist groups in Turkey, and they have assumed an ideological image. What do you say?

Gokdeniz: The aid extended to the Kurds was criticized fiercely within the PLO. For example, Colonel Osman Haddad (Ebú Cafer) had been accused of selling 15 million liras worth of weapons owned by the terrorists to the Iraqi Kurds, and documents in relation with this transaction were delivered to Yasser Arafat by the Iraqi authorities. As a result of a limited trust accorded to the Kurds within the PLO groups, they are given training facilities in PLO's dependent groups.

מיד מלכודים

LEGATION D'ISRAEL

צירות ישראל

אנקרה, כ"ד בסיון תשל"ט
19 ביוני 1979

517

א ל : מזחי"ס

מאת : צירות אנקרה

הנדון: אש"פ - כורדים

רצ"ב ראיון שהופיע ב"יאנקי" מ-18.6 עם המושל
לשעבר גוקצניז, בקשר לסיוע אש"פ לכורדים בתורכיה.

ב ב ר כ ה,

ד. גרניח

העחק: ממ"ד

$$u = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{\sqrt{2}} \begin{pmatrix} 1 & i \\ 1 & -i \end{pmatrix} \right)^2$$

LOCATION OF BRILL

512

ה'תש"ח, כ"ג כסלו, תש"ח
 1947

ЖЕ : СПЕ"О

5300 : 25000 25000

परिचय: मो"र - चरित्र

הצ"ח חתום שנתנו ב"מקור" א-0.81 זה נאמר
בשם ה' יישר, אשר יורה וי"ה ישרים ונחת.

Б Б Г Д П,

T. ALLEN

5409: 55" F

THE PLO AND THE KURDISH MOVEMENT IN TURKEY:

-- Political weekly Yankı (June 18-24) interviewed retired governor Bergun Gökdeniz on the subject of "PLO's aid to subversive trends in Turkey" as was claimed by Robert Moss in the Daily Telegraph.

Gökdeniz: A kind of forceful pretention is perceived in Robert' Moss' story from the angle of its conclusion. It is known that there are more Turks than the Kurds at the PLO camps. As for the soldiers and officers of the PLO, they have been trained in Arab countries, Communist China, the Soviet Union, North Vietnam, Yugoslavia and Bulgaria. They have been trained for wars of liberation to be fought with Marxist-Leninist methods. The weapons procured by the PLO are being given to these militants provided that they agree with the objectives of the PLO. Yet, it cannot be claimed that the PLO was supporting the Kurdish movement openly, and providing it with weapons on a large scale. It is true that the extremist Marxist groups have started to play a part in the Kurdish movement in Turkey. This time, this method is being tried.

Yankı: It is claimed that the PLO was acting as the propaganda mechanism of the TKP (The Turkish Communist Party). What is your view on this subject?

Gökdeniz: Despite to a dense armament, the scarcity of action or even the absence of it surprises foreign intelligence organizations. The active part played by the PLO in the Iranian developments makes foreigners (observers) ^{to} assume that in a Kurdish movement aimed at weakening Turkey the Marxist-Leninist methods are being used, and the PLO would play an effective part in the movement. The Democratic Front of Nayip Hawatme and Georges Habbash, who propagate their views to all classes of people in order to realize their objectives, has announced many times openly that the Front was supporting progressive liberation movements in Iraq, Iran, Syria and Turkey. On the other hand, they (the frontists) do not trust the Kurds in Arab organizations. They even consider the Kurdish nationalism as a dangerous rival against the Arab nationalism.

Yankı: It is being claimed that the extremist leftist groups in Turkey are being provided with weapons by professional smugglers via Syria. What do you say?

Gökdeniz: It is a known fact that the extremist leftist groups in Turkey are being supplied with weapons via the Syrian border by smugglers.

At the same time, it is also true that weapons and ammunition are being smuggled into Turkey from various countries of Europe by land or sea, and these arms and ammunition are being sold in high prices to customers in Turkey. Furthermore, it is also known that part of the army weapons seized by the people during the Iranian developments were transferred to the Kurdish tribes.

Yanki: It is being claimed that the PLO was the biggest organization providing the regions in Turkey where the Kurds live with weapons, and that the PKK subversive Kurdish groups are playing the most important part within the extremist Marxist groups in Turkey, and they have assumed an ideological image. What do you say?

Gökdeniz: The aid extended to the Kurds was criticized fiercely within the PLO. For example, Colonel Osman Haddad (Kbu Cafer) had been accused of selling 15 million liras worth of weapons owned by the terrorists to the Iraqi Kurds, and documents in relation with this transaction were delivered to Yasser Arafat by the Iraqi authorities. As a result of a limited trust accorded to the Kurds within the PLO groups, they are given training facilities in PLO's dependent groups.

+ + + + +

אנקרה, י"ד בסיון תשל"ט
9 ביוני 1979

485

ש מ ר

א ל : מזתי"ם

מאת : השגריר אנקרה

הנדון: עלילות על סיוע ישראלי לכורדים

- (1) לפני כשבוע הזדמן לי לשוחח עם שלשה אנשים בזה אחר זה בענין הנ"ל: יועץ שב' בריטניה ה' בארט (Barrett); ממנה מדור ישראל במשה"ח, ה' קראוסמנלו; ממנה על הסברה של מתורכיה, מיועצנו דר' אורחן קולואולו.
- (2) בעת ששוחחנו בענין הכורדים ה' בארט ספר לי כי בקרב התורכים רווחת הגירסה כי ישראלים מעורבים בתורכיה בהתססת הכורדים. לאחר שאלות על זהותם של אותם "תורכים" הצלתי מפיו כי התכוון לא לאנשי משרד החוץ אלא לפוליטיקאים שמאלנים, והזכיר במפורש את פרופ' אוסטונל.
- (3) בשיחה עם קראוסמנאולו התנצלתי על פנייה ישירה למשרד רוח"מ, בקשר ל מסירת השדר, וחרצתי כי גרצוננו להכחיש בתקף השמועות על מעורבותנו בענין זה. בתגובתו נשמעה נימת תמיהה המשווה אף שמץ של חרעומת כי בכלל התייחסנו לענין זה. הדגיש כי לא שמענו כזאת מפייהם, כי הם דוחים שמועות הללו בכל מכל, וכשהזכרתי דברי אג'ויט כפי שפרסמו, אמר כי אג'ויט דבר על "אימפריאליסטים" ולא כלל אותנו ביניהם.
- (4) למחרת היום, בשיחתי עם קולואולו כששאלתי על חומרת הבעיה בתורכיה, השיב כי עתה אינה קיימת עוד ומיד הוסיף: אגב, יש שמועות חזקות כי אתם מסיתים את הכורדים, ועליך להוכיח כי אין הדבר כך... כמובן שהכחשתי בתקף, בקשתו שיעביר את הכחשתי במיוחד לרוח"מ ומקורביו, ושאלתי בכל גילוי הלב, כיצד להוכיח אי-מעורבותנו? האם בעת הפושים שנעשו אחרי המסיתים נמצא ישראלי אחד! השיב כמובן בשלילה והודה כי אין לו עצה כיצד "להוכיח" משהו שאיננו קיים.
- (5) נדמה לי כי מוקדם להסיק כי השמועות על מעורבותנו נפוצות בעקר בקרב שמאלנים. לכך יכולים להיות שני הסברים שונים, או אף תשלבת של שניהם: (א) הם רואים בנו נספה של המערב, וכיון ש"ידוע" כי אמריקאים מסיתים את כורדים כדי להחליש את אג'ויט השמאלני שאינו הולך בתלם, אך שבעי להניח כי ישראל פועלת בשטח. הם הרי פעלו בעראק ב-1975, נלחמו נגד חומייני באיראן, נשק ישראלי נמצא בידי קבוצות בדלניות וכ' וכ'... (ב) זו העמולת שקר מכוננת מצד פתח ועראק, מופצת ע"י אוהדיהם השמאלניים, והנקלשת מיד ע"י גורמים החוששים מפני תנועות ספרטיות/ססיות בתורכיה בגלל עצם תפקידם, כלומר שרואי בשחון. ייתכן מאד כי גם אנשי צבא מדרגים שונים המבקרים תכופות בעראק, מקבלים שם מנות מרוכזות של מידע-מפעה (disinformation) עלינו ועל חלקנו במרד הכורדי בעראק ב-1975.
- (6) כמובן שנמשך לעקב ולדווח בנושא הזה. נסיתי להפגש עם פרופ' אוסטונל לשיחה יסודית אך עד כה לא הצלחתי.

ב ב ר כ ה ,

ש. אמיר

784

W G F F

1979 4 27 9

Ж 2 : СТН 110

ՀԱՅՈՒՆ : ԲԱՅԱՆՈՒՄ ԶԵՅՈՒՆ

ՔԱՐՏԻ: ՎճճՐԱ ՎՃ ՍԵՐԳ ԵՍԽԱՃԵ ԴՐՈՐՐԵՍ

- [illegible]

Б Б В Г Д ,

W. 245' E

ת"ז כולקס

א.ל. : מזתי"ם

מאת : השגריר אנקרה

הנדון: עלילת על סיוע ישראלי לכורדים

- (1) לפני כשבוע הזדמן לי לשוחח עם שלשה אנשים בזה אחר זה בענין הנ"ל: יועץ שג' בריטניה ה' בארט (Barrett); ממנה מדור ישראל במשה"ה, ה' קראוסמלד; ממנה על הסברה של מתורכיה, מיועצנו דר' אורחן קולואולו.
- (2) בעת ששוחחנו בענין הכורדים ה' בארט ספר לי כי בקרב התורכים רווחת הגירסה כי ישראלים מעורבים בתורכיה בהתססת הכורדים. לאחר שאלות על זהותם של אותם "תורכים" הצלתי מפיו כי התכוון לא לאנשי משרד החוץ אלא לפוליטיקאים שמאלנים, והזכיר במפורש את פרופ' אוסטונל.
- (3) בשיחה עם קראוסמלדו התנצלתי על פנייה ישירה למשרד רוח"מ, בקשר למסירת השדר, ותרצתיה כי ברצונו להכחיש בתקף השמועות על מעורבותו בענין זה. בתגובתו נשמעה נימת חמיהה המשווה אף שמץ של חרעומת כי בכלל החיחסנו לענין זה. הדגיש כי לא שמענו כזאת מפיהם, כי הם דוחים שמועות הללו בכל מכל, וכשהזכרתי דברי אג'ויט כפי שפרסמו, אמר כי אג'ויט דבר על "אימפריליסטים" ולא כלל אותנו ביניהם.
- (4) למחרת היום, בשיחתי עם קולואולו כששאלתי על חומרת הבעיה בתורכיה, השיב כי עתה אינה קיימת עוד ומיד הוסיף אגב, יש שמועות חזקות כי אתם מסיחים את הכורדים, ועליך להוכיח כי אין חובר כך... כמובן שהכחשתי בתקף, בקשתו שיעביר את הכחשתי במיוחד לרוה"מ ומקורביו, ושאלתי בכל גילוי הלב, כיצד להוכיח אי-מעורבותנו? האם בעת הפושים שנעשו אחרי המסיחים נמצא ישראלי אחד! השיב כמובן בשלילה והודה כי אין לו עצה כיצד "להוכיח" משהו שאיננו קיים.
- (5) נדמה לי כי מוקדם להסיק כי השמועות על מעורבותו נפוצות בעקר בקרב שמאלנים. לכך יכולים להיות שני הסברים שונים, או אף תשלבת של שניהם: (א) הם רואים בנו נספח של המערב, וכיון ש"ידוע" כי אמריקאים מסיחים את כורדים כדי להחליש את אג'ויט השמאלני שאינו הולך בחלם, אך טבעי להניח כי ישראל פועלת בשטח. הם הרי פעלו בעראק ב-1975, נלחמו נגד חומייני באיראן, נשק ישראלי נמצא בידי קבוצות בולגניות וכ' וכ'... (ב) זו תעמולת שקר מכונת מצד פתח ועראק, מופצה ע"י אוהדיהם השמאלניים, והנקלטה מיד ע"י גורמים החוששים מפני תנועות ספרטיקסטיות בתורכיה בגלל עצם תפקידם, כלומר שרואי בשחון. ייתכן מאוד כי גם אנשי צבא מדרגים שונים המבקרים חכופות בעראק, מקבלים שם מנות מרוכזות של מידע-מפעה (disinformation) עלינו ועל חלקנו במרד הכורדי בעראק ב-1975.
- (6) כמובן שנמשך לעקב ולדווח בנושא הזה. נסיתי להפגש עם פרופ' אוסטונל לשיחה יסודית אך עד כה לא הצלחתי.

בברכה,

ש. אמיר

משרד החוץ-מחלקת הקשר

4115

** יוצא

שמו

**

**

**

אל: אוקרה, נר: 167, מ: המשרד
דח: מ, סג: ש, תא: 250579, זח: 0100
נד: סיוע לכורדים

שמו / מיידי

ייסועי לכורדים .

בינתיים לא נשנו הפרסומים ונראה לנו מאוחר לתגובה על פרסומים
קודמים .
אם לא תהיה הזדמנות נוספת - מה טוב .

מזתים ==

תפ: מנכל, דיבון, מזתים

פצצת הזמן הכורדית מתקתקת בטורקיה

מאת אנדריו בורובייק

The New York Times

מיוחד ל"הארץ"

אנקרה

מנהיגם המצוי של רבים מהכורדים, מולה מוסטאפה ברזאני, כינה אותם, "יתומי העולם". כיום רואים פקידים טורקים רבים את הכורדים כפצצת זמן מתחת ליסודות הרעועים של טורקיה המודרנית. אם הכורדים (תמישית מ־45 מיליון תושבי המדינה) הם אכן פצצת זמן, עושה הממשלה רק מעט כדי לפרק אותה. אדרבה, המשיך הריכוז מחריף את הבעיה. האיטור על תי שפה הכורדית, תאומים כנגד מושפעים אותה, וכפירה במורשת התרבותית הכורדית רק מוסיפים שמן על המדורה של הלאומיות הכורדית.

מבחינה רשמית אין כורדים בטורקיה, אלא רק "טורקים תרניים". מקימה של הרפובליקה הטורקית מוסטאפה כמאל אטאטורק, ביטל את חוקה סאוויר על הקמת מדינה כורדית עצמאית. שלוש התקופות

לוחמים כורדיים עם תמונתו של מנהיגם מולה מוסטאפה ברזאני

מאות כורדיות — ב־1925, ב־1931, ב־1937 — דוכאו באכזריות רבה. יום הוא ניוון מהתסיסה הפוקדת על־ידי העבא הטורקי. אולם החלום את האזורים הכורדיים באיראן מוכרת על־ידי קבוצות שמאל קי

צוננות לכפרים הכורדיים מוכי ה דלות שבמזרח טורקיה.

פקיד ביטחון טורקים אמרו כי גילו כמה מחבואי נשק מסביב ל־ דיארבקיר — עיר שכורדים רבים רואים אותה כבירתה של כורדיסטאן העתידה. בעצבות גלויים אלה נתגברו חילות המצב הטורקיים ב־ אזור. דיארבקיר אינה רק מרכז העצבים של הלאומיות הכורדית, אלא היא גם אתר של תשלובת אלקטרונית מתחכמת אמריקאית לעיתות ומעקב אחר טילי ניסוי סובייטיים. ובאזור זה מנקרת עיר גיוס במיוחד דלותם של הכורדים: בעלי אחוזות שאינם מתגוררים ב־ מקום מחזיקים בשליש כמעט מכל האדמה הראויה לעיבוד. ב־60 אחוז מהכפרים אין מערכת מים או חשמל, ו־70 אחוז מן התושבים הם אנאלפביתים.

גורמים אלה דחפו מאז ומתמיד כורדים רבים אל השמאל הקיצוני. לדברי מקורות ממשלתיים, כל ה־ נשק המסוגר לאזור הכורדי הוא מתוצרת סובייטית או צ'כוסלובקית, ולפחות שלושה ארגוני מחי לתת הדרשים כינון כורדיסטאן עצמאית הם שמאלנים.

ה"סינטי" הכורדי

קיימים, כמובן, מאות אלפים כורדים שהשתלבו במרקם החברה הטורקית. כ־50 כורדים יושבים ב־ פרלמנט, ורבים אחרים מחזיקים ב־ תפקידים ממשלתיים. למשל, במשרד הממשלתי לעבודות ציבוריות יש שיעור גבוה של עובדים כורדים, כיוון שהשר סיראפאטין אלצ'י הוא נכבד כורדי מסורתי. לפחות שני כורדים תחזיקו בתפקידים מיי־ניסטרליים בממשלות קודמות, פאריט מאלאן ששימש כשר התהנה בשנים 1975—1977, וקאמראן אינאן שעמד בראש משרד האנרגיה. ל־ אנשים אלה נראה רעיון המדינה הכורדית העצמאית רחוק, אם לא בלתיאפשרי לגמרי. אולם רובם מעוניינים בהכרה רשמית בשאיפות ובמורשת התרבותית הכורדית.

מבחינה זו ראש הממשלה בולאן אצ'וויט וממשלתו הנמצאת שמאלה מעט מהמרכז, הולכים בדרך קוד־מיהם השמרנים. כל מאמצי הכורדים הטורקים להפיץ את שפתם מ־ תיארים כ"התרנה". כאז 1924 נ־ אסרה השפה הכורדית הכתובה, אף שהממשלות יכלו לעשות רק מעט כדי לעקור משורשיה את השפה והמדינה, והיא משגשגת לא רק בכפרים רחוקים אלא גם בערים בעלות אוכלוסייה כורדית. לעתים קרובות מוכחים מאיראן ומציראק ספרים והקלטות בשפה הכורדית, העוברים מבית לבית.

"הסינטי" הכורדי, כדברי פקיד טורקי אחד, הביא לשינוי פעולה הדוק בין פקידים טורקים ועיראקיים. הגנרל קאנאן אוראן, ראש המטה הכללי הטורקי, ביקר ב־ בגדד בחודש האחרון, שם לפי ה־ שמועה עיבד עם העיראקים תוכנית להתמודד עם התקוממויות כורדיות פוטנציאליות באזור הגבול הרגיש.

לאיש לא איכפת

הכורדים אמרים כי הם מונים 16 מיליון, כמחצית מהם חיים ב־ טורקיה, חמישה מיליונים חיים ב־ איראן, 2.5 מיליונים חיים בעיראק, יש ריכוזים כורדיים ניכרים בסוריה ובכרת'המועצה, אך ב־ שנים האחרונות דווח על תסיסה מועטה בלבד של כורדים במדינות אלה. ההתקוממות הממושכת ב־ יותר, וקרוב לוודאי העקובה מדם ביותר בשנים האחרונות, פרצה ב־ עיראק, היא הסתיימה ב־1975 כא־ שר השאה באיראן שם קץ לסיועו לברזאני, קרוב לוודאי תחת לחץ אמריקאי. ברזאני מת בגלות ב־ וואשינגטון השנה.

בעצבות נפילתו של השאה, החלק הכורדים להתקומם במדינה זו. התי־נגשויות בין סיעות כורדיות לחיזי לים איראנים עוררו דאגה ניכרת בקרב הממשלה הטורקית, החוששת מתגובת שרשרת. דאגה זו כה גבו־רה עד כי סוכנות הידיעות הרשי מית־למחצה, "חדשות אנטוליה" קי־בלה הוראה שלא להשתמש במונח "כורדים כורדים" בדיווחיה על ה־ אירועים באיראן, אלא רק בשנת, "מתנגדים מקומיים".

הכורדים, שמוצאם תר־אירופי ולא אחת הם בלונדים וכחולי עי־ניים, גאים מאוד בלאומיותם. מרי־בתם משתייכי לכת הסונית של האיסלאם, אולם מעטים ביניהם האדוקים בדתם. הכורדים מאוח־דים לא רק על־ידי השפה והמסו־רת, אלא גם על־ידי מאות שנות מאבק לעצמאות. ב־1920 נראה ה־כורדים כקדומים מתמיד להשגת מדינה משלהם. חוזה סוואר דיכר־או על מדינה כורדית באזור הכורדי של האימפריה העות'מאנית שהת־פרקה. הקמת הרפובליקה הטורקית שמה קץ לשאיפות אלה. הכורדים באיראן הכריזו על רפובליקה עצמ־אית ב־1946. נסיגת הכוחות הסו־בייטים מצפון איראן הובילה למת־קפה גדולה על הכורדים מצד ה־צבא האיראני המתקדם.

"לאיש לא איכפת באמת מה קי־רה לכורדים", אמר ברזאני לפני מותו. היו אלה דבריו המרורים של מנהיג מובס. אך לכורדים איכפת, וזעמם תוסריסלנותם מוסיפים ב־עיה על סכך הקשיים של טורקיה.

גם יצירה חינוכית וגם מחקר סוציולוגי

מאחורי המסך
מאת יוסף שריק

דיונון 99 הוא סרט הרבה יותר מלהיב ומשכנע מקודמו.

גידו גדי

באולפן, על שולחן העיתון, ראיתי סצינה שבה גידו גוב הנוצם גוער בגליה לילה שלם עם גבר אחר. בעיצומו של תנועת כבה גידו גוב את גליה באכזריות רבה. בשעת הציולמים היתה גליה חסרת-אונים על הצלם הצרפתי ואן ביפטי לא הפי

סרטו של אבי נשר, "הלהקה" היו צג בטלוויזיה ביום העצמאות, וחזו בו לפי המסורת, כמספר הצופים אשר חזו בארץ בתחרות ה"איר" וויזיון. הם נחננו מהסרט לא פחות, אם לשפוט לפי הטלפונים, הי מכתבים והשיחות בעל פה, שהיו נלהבים מאוד.

אין תימה שאבי נשר משיכנע עתה, כי קהל הצופים שלנו, בטרי ויזיה ובבתי הקולנוע, הוא הרבה יותר מתקדם ועצמו הרבה יותר בשל, מכפי שמניחים בדרך כלל אלה הרואים עצמם "מיתחים" כי שטה זה. הוא הצביע על כמה סרי טים טובים ומעניינים, אשר נחשפו ל"סרטי חופה" בישראל — ולא היה לו שום קושי לשכנע בכך את בעל הסדר הזה.

כאשר כתב עם ערן הראל את "הלהקה", נאמר להם כי התסריט אינו די זול ובנאלי שיוכל לזכות בתחור השקפות. אולם, את הסרט ראו עד היום 50 אלף ישראלים.

ושוב: לגבי "דיונון 99" נשען כי הדיאלוגים הם יותר מדי סבריי קים ומתוחכמים, וכי העלילה איננה סנטימנטאלית יותר מדי קרובה ל"נשיאות" — כלומר: זו תערובת של עובדות ודמיון, כמובן. אבי לא וי' חר, ב"דיונון 99", כפי שלא וי' חר, ב"הלהקה". הוא אפילו סבור, כי

סיק את הציולמים, חלק זמן רב וחי סית עד אשר הרגיעו את גלי. בסצינה אחרת מתנהלים ענת עצמון (גיבורת, "אסקימו לימון") עם גידו גוב. הסכם — טוען אבי נשר — נהפך לחלם בלתי נפרד של הניסיון האנושי של הנוער שלנו. השילוב של סצינות מין לא נעשה כדי לזכות ב"קופית טובות".

הסרט, "דיונון 99" מגולל את סיפורם של שלושה אנשים צעירים: גידו גוב, גליה עטרי ומאיר סוויסה. השותפים לדירה אחת לשאיפות

גידו גוב

דומות, לתקוות, לכישלונות וליואוש. גידו רוצה להיות מסיק סרטים. הוא פגיע, חסר מנוחה, והוא מודאג משהוא מגיע למסקנה כי הדרך הי יחידה להשיג מטרות זו היא באסי צעות הקולנוע המסחרי.

והסרט הראשון שהוא עושה עם חבריו — על חשבונם — הוא "סרט משוגע", במתכונת גרי לואיס. הי משקיע חוזה בסרט צוחק, נהנה... ומסרב לקבלו. הסרט — הוא טען — מוכר את עצמו, לא את המוצר שלמענו הוא נוצר. הסרט המסחרי השני שעשו היה אווילי, ילדותי, ריק מתוכן — כפי שאכן אנו רואים רבים כמזהו על מסכינו. וכך היה גם הסרט הבא וגם הסרט הבא אחריו. גידו הצליח, "לעשות" סרט יורה, נהפך לעשיר, למעליה — אבל מתייחס בשאט-נפש לעבודתו.

גלי עטרי היא מסיקאית מבטיחה, בעלת עתיד, אבל מעדיפה להי-שען על גידו גוב. גידו דוחה את

מסורותיה לו בגלל שני טעמים: רא' שית, מפני שהתסריט כזאת עליה להשקיע אך ורק בעבודתה ובשאי' פותיה האמנותיות. שנית — הוא שומר בקנאות על חרותו ועל עצי מאותו.

מאיר סוויסה, הטופוס הרומנטי מתאהב תמיד בנערות שאין בכוחו להשיג. סוויסה מאהב באהבה.

12 שאהות
אבי והמפיקים שלו דוד שפירא וארנון מילצין — ישראל המתגורר בחו"ל — ניסו להציג את סרטם זה בפני שלושה סוגים של צופים: אני שי צבא, פיעלי בתי-הרושת וקהל צופים מעורב, בבתי הקולנוע שלנו, הם שאלו אם הסרט איננו משקף את המציאות ואם הצופים מסוגלים להזדהות עם הטיפוסים, ואם הם סבורים שהסרט הוא טוב מאוד, טוב, אי בינוני.

אם כי בתשובות נמצאו הבדלים שר לכלול בקטגוריה כזאת?

סוכנים משטח למלחמה בס

נושפט
מאת זאב סגל

על עצמי את המשימה הפלילית, וי' חפש קינה לרכיש הגנבים. רק בשלב שאחרי קבלת הרכיש הגנבים חת' המשרה לשלוח אל המערער שלי' חים מיסיונים שלה — כדי להשיג ראיות כנגד החשוד יכחי להחזיר את הרכיש הגנבים למעלה החיילים.

אחריות פניוית
בנה המכירים

במהלך הערעור היערי שיטותיו כנגד התנהגותה של המשרה בית' המשפט העליון הביט דעתו בשתי

ההחלטות של סוכני משטרת הי' קבוצות עברייניות, והפעלתם של אנשי משטרת מיסיונים, כדי שישו שו פתיון למי שהידיים בביעיו עי ביורות פליליות — הוא תופעה מקור בלה לצורך המלחמה בפשע. החז' רה של אנשי משטרה בקרב קב' יום של עבריינות העומדת נחש'

הארץ

משרד החוץ
עבודות
22-05-1979

אל: רמז

משרד החוץ-מחלקת הקשר

5928

**

יציא

סודי

**

**

**

אל: אנקרה, נר: 38, מ: המשרד
דח: ב, סג: ס, תא: 060579, וח: 1530
נד: שדר רהמי

סודי/בהוליי

אמיר.

שדר רהמי - שלך 25.

1. הטענות נגדנו בענין הכורדי היו אחת הסיבות לשגור השדר, לכן אין מקום להוציא הקטע. ראה במיוחד קטע לה מונד מה 28.4.
2. רהמי מסכים להחליף המילה DEMOCRATIC - 1 FREE
3. בשלב זה אין רהמי מוכן להזכיר שליח מיוחד. אם אג'יבט ישיב על אגרתו, יהיה מוכן לעיין בכך. כמוכן תוכל לדבר בנידון עם ראש לשכתו בהתאם להנחיות קודמות. מיתים

תפ: שהח, רהמ, סרהמ, מנכל, דיבון, מותיס, רזמרכו, ממת, רם

בלח"ס

חצב

3.5.79 / 843 / 001

כתבה מיוחדת

Handwritten signatures and initials in blue ink.

הבטיה הכורדית
בצל המאורעות באיראן

תוכן הענינים

1. הקדמה----- 1
2. עמדת המעצמות----- 1
3. עמדת ישראל----- 1
4. כינוס מפלגות השמאל חכורדיות בברלין----- 2
5. הבעיה חכורדית בראי המאורעות באיראן----- 2
6. האם עתיד העם חכורדי באיראן לזכות באוטונומיה----- 2
7. חכורדים בתורכיה----- 2 - 3
8. מה יתרחש בתורכיה אחרי מאורעות איראן?----- 3

הערת חצב: כותב המאמר הינו פריד אלח'טיב, הכותב כיום
ב"אלחואדת". בשנים 1968 - 1972 כתב אלח'טיב
בכתבי העת "אלאסבוע אלערבי", "אלכפאח" ו-"אליום".

1. הקדמה

בכתבת תחקיר, פרי עטו של פריד אלח'טיב, המתפרסמת מעל דפי כתב העת הלבנוני "אלח'ואדתי", סוקר הכתב את תולדות המאבק הכורדי לעצמאות. לאחר סקירה הסטורית מאלפת, שאין בה כדי להוסיף פרטים בלתי-ידועים, מגיע כותב המאמר לשאלת המפתח, והיא: מה רוצה העם הכורדי לאמיתו של דבר?

דומה, כי יישות עצמאית או שלטון עצמי ניצבים בראש מעייניו של העם הכורדי, שכן הכורדים שואפים לזכות בהגדרה עצמית בתורכיה ולשלטון עצמי באיראן ובעיראק.

בנקודה זו מתמקד הכתב בשאלה הקרדינאלית המתבקשת מאליה, קרי: האם ניתנות מטרות אלה של הכורדים להשגה?

2. עמדת המעצמות

עמדתה של ארה"ב אינה אוהדת ואף מתנגדת לעצמאות של העם הכורדי. יחד עם זאת, לא מהססים האמריקאים לעשות שימוש ב"בעיה הכורדית" כמכשיר להגשמת אינטרסיהם בזירה המזרח - תיכונית, תוך שהם תומכים באורח לא - ישיר באנשי הפלגים היריבים של ברזאני וטלבאני.

עמדתה של בריה"מ אינה שונה מבחינה עקרונית, שכן גם היא עושה שימוש פוליטי בבעייתו של המיעוט הכורדי. ברם תמיכתם של הרוסים קטנה לעין שיעור מזו של האמריקאים. הסובייטים השכילו להבין, כי המיעוט הנרדף הזה הינו בבחינת מחסום המפקיד בינם לבין המפרץ הערבי. עיקר הסיוע הסובייטי מוגש ל"תנועה הפרוגרסיבית הכורדית" ובראשונה ל"מפלגת השמאל הדמוקרטי"; זו האחרונה משתפת פעולה עם המפלגה הקומוניסטית בתורכיה. עובדה זו יש בה כדי ללמד, כי הסיוע הסובייטי לתנועה הכורדית אינו חורג מסיוע פוליטי גרידא.

אלח'טיב מציין בהקשר זה (הערת חצב: ובנקודה זו קשה לעמוד על טיב המקורות מהם ניזון הכותב), כי חלק לא מבוטל של "הכורדים השמאלנים" בוודאי שלא היו מתנגדים לכך, שבריה"מ תסייע בעתיד לכורדים שבתורכיה גם במישור הצבאי ולא רק במישור הפוליטי-מילולי.

לאמיתו של דבר, ניצבות מכשלות רבות בדרכו של העם הכורדי להגדרה עצמית, כשהחשובות ביותר הינן תולדה ופועל יוצא של היותם פזורים במדינות שונות ושל הימצאותם באזורים עשירים בנפט.

דומה, כי כוונתם של הסובייטים לסייע לכורדים להקים שלטון עצמאי, כוונה שניתן היה ללמוד עליה בעבר הלא - רחוק, בד בבד עם תמיכתם של מנהיגי הקרמלין בפלג השמאלני של התנועה הכורדית - יש בגורמים אלה כדי להרתיע את ארה"ב מלתמוך בכורדים.

לכך יש להוסיף את העובדה, כי ברה"מ נמצאת עתה בעיצומו של מסע "התקפה" אינטנסיבי במזה"ת.

3. עמדת ישראל

בהתייחסו לעמדתה של ישראל, טוען אלח'טיב, כי ישראל מתנגדת להקמתה של מדינה כורדית. ישראל מעדיפה להשתמש בכורדים, בעת הצורך ובמידת האפשר, במסגרת פעילות מכוונת נגד מדינות שונות באזור.

4. כינוס מפלגות השמאל הכורדיות בברלין

בשלהי חודש פברואר 1979 נועדו בברלין נציגיהן של שלוש מפלגות שמאל כורדיות שהגיעו מתורכיה, איראן ומשתי מדינות ערביות אחרות. בפגישה נדון עתיד המאבק הכורדי והוחלט על מינויה של וועדת תיאום משולשת שתוציא אל הפועל את עיקרי המדיניות עליה הסכימו השלוש. באי הוועידה אף החליטו להוציא עתון כתוב בערבית, שמגמתו להסביר את המצע הלאומי של התנועה הכורדית. דומה, כי הכורדים החליטו להחדיר את המניעים למאבקם אל דעת הקהל הערבית.

אחת ההחלטות הבולטות ביותר שנתקבלו בפגישה היתה ההחלטה בדבר הידוק שה"פ בין החזית הדמוקרטית הכורדית לבין האומה הערבית והעם הפלסטיני.

5. הבעיה הכורדית בראי המאורעות באיראן

אלח'טיב סבור, כי הוועדה הכורדית נערכה בעקבות נצחון ההפיכה באיראן. המצב החדש שנוצר באיראן איפשר לתנועה הכורדית שבה להתאושש; המפלגות הכורדיות החלו צרות מעל פני השטח, ולאחר שנים של פעולה במחתרת החלו פועלות בגלוי. הדברים הגיעו עד כדי קיום פסטיבל המוני של המפלגה הדמוקרטית הכורדית במהאבאד, פסטיבל בו נכחו 50 אלף איש ובמהלכו הוכרז על "האמנה הכורדית", אמנה זו כוללת עשר נקודות, שהעיקרית בהן היא הדרישה להענקת אוטונומיה למיעוט הכורדי.

למצעד המחאה זה קדמה הפגנה כורדית רבת - משתתפים, בה נטלו חלק 12,000 איש מאזור סאקיה שבצפון - מערב איראן. גם דרישתם של מפגינים אלה התמקדה בהקמת אוטונומיה לכורדים. סוכנויות הידיעות לא איחרו לדווח על תפיסתם של מחנות צבא ותחנות משטרה ע"י הכורדים באזור ואף בגבול שבין איראן, עיראק וברה"מ.

6. האם עתיד העם הכורדי באיראן לזכות באוטונומיה?

כששאל ערפאת את ח'ומייני על עתיד הכורדים באיראן, השיב לו זה האחרון, כי הכורדים יהיו שווים-זכויות כיתר תושבי איראן, הן מבחינה פוליטית וכלכלית והן מבחינה חברתית ותרבותית. כשהתעקש ערפאת להבין את מצבו המיוחד של העם הכורדי, אמר ח'ומייני, כי זכויות העם הכורדי יבואו לידי ביטוי ב"אוטונומיה מוגבלת".

7. הכורדים בתורכיה

בתורכיה מצפים הכורדים לתקופת תור הזהב. לתנועה הכורדית בתורכיה נסיון רב, שכן היא פועלת תוך שמירה על שני עקרונות: ארגון מחתרתי ופעילות עממית. הכורדים הצליחו להשתלט על מספר איגודים וזרם חדרו לצמרת הצבורית ולהתאחדויות החשובות ביותר בתורכיה - הפועלים, הנשים, הנוער והסטודנטים.

לכורדים התורכים 12 בתי הוצאה לאור באנקרה, באסטנבול ובדיאר - בכר. כמו כן מפעילים הכורדים במות הסברה ועיתונים שונים. בעת האחרונה קיימו הכורדים שלוש שביתות והפגנות בערים הכורדיות, וכיום הם מעלים את בעיותיהם בפורום של בית הנבחרים התורכי, כשהם מיוצגים ע"י נבחריהם.

בתורכיה מנסים כעת לבטל את השמוש בשם "הכורדים ההרריים", מגמה שהביאה לא אחת לתגרות ידיים בבית הנבחרים התורכי.

המצב הפנימי בתורכיה הינו על סף הדרדרות. צופים, כי בבחירות שתערכנה ביולי 1979 תיפול ממשלתו של אצ'וויט ובמקומה תקום ממשלה חדשה בראשותו של סלימאן דמירל ואולי גם ממשלה צבאית.

העובדה שראש ממשלתה הנוכחי של תורכיה מתייחס בחיוב לבעיה הכורדית ולסובייטים מחזקת את הדעות בדבר עימות צפוי בין הימין והפשיסטים לבין התנועה האסלאמית. כיום שולטת בכפר התורכי "התנועה הנורסית" שהכורדים מהווים בה רוב שמשקלו מכריע. חשיבות ניכרת יש לעובדה שאמו של מייסד התנועה היתה כורדית. תנועה זו, הפועלת במחתרת, נעזרת בקציני צבא ומפגינה כמיהה והתלהבות לירושלים ולפלסטין. התנועה אף מביעה את נכונותה להילחם למען ירושלים ופלסטין.

מה יתרחש בתורכיה אחרי מאורעות איראן?

משקיפים סבורים, כי כבר כעת מתנהלת מתחת לפני השטח מלחמה מרה, וזאת במסגרת "משחק האומות" שבצפון המזרח התיכון. משכילים כורדיים מתונים הביעו לא אחת את דעתם, כי הכורדים יכולים להפסיק לשמש כדור משחק בידי המעצמות והמדינות הפועלות באזור, וזאת ע"י אחוד מאמצים בין מהפכת ח'מייני באיראן לבין "התנועה הנורסית". בדרך זו יהפכו הכורדים לשותף פעיל ולא יהיו עוד כלי - שרת בידי תורכיה ואיראן.

עריכה : אי

הדפסה : חל

הגהה : חוליה צבאית

משרד החוץ-מחלקת הקשר

שמו

6851

**

**

**

**

אל: אנקרה, נד: 152, מ: המשרד
דח: מ, סג: ש, תא: 290479, וח: 1500
נד: דברי אג'ביט

מידי/שמו

נאום אג'ביט שלך 27.

דברי אג'ביט והתרבות השמועות המופצות כנראה גם מחוגים רשמיים
על סיוע ישראלי להתעוררות הכורדים מחייבים לדעתנו תגובה
מצידנו בכמה מישורים.

א. במישור הרשמי אנו מציעים שתפנה הן אל ראש לשכת אג'ביט והן
למשה יח ותביע תמיהה על דברי דוה'ימי. ישראל מעונינת בתורכיה
חזקה ומאוחדת מאידך ישנם גורמים המעוניינים בהגברת התסיסה
והחלשתה של תורכיה. התסיסה האתנית באזור ובמיוחד באיראן
מלוכת על ידי גורמים שאין להם כל ענין בסיוע לישראל או
י'הקלת הלחצי מעליה כפי שהתבטא אג'ביט. נהעזר נא בסקירה 493
מיום 22/4 שנשלחה אליכם. חולשת המשטר המרכזי באיראן מחד
והתעוררות אתנית באיראן משפיעים על המצב בתורכיה. ההתעוררות
אינה מצמצמת לכורדים בלבד. עובדה היא שגם המיעוט הערבי
בחויסטאן חותר לאוטונומיה. קבוצה של תמישה ארגונים באזור
דרשה בשבוע שעבר אוטונומיה וטענה שהשאה דיכא את זכויותיהם של
3.5 מיליון תושבי האזור. נראה שהמשטר באיראן אינו יכול
עמוד בלחצים של המיעוטים השונים ואישים בכירים בשלטון מתבטאים
לאחרונה ברוח של מתן יתר אוטונומיה, לא רק לכורדים אלא גם
לערבים בחוֹסְטָאן למשל.

ב. אנו מציעים שתיוס שיחות תדרוך למספר עתונאים בכירים בין
הדגשת אי מעורבותינו בכל הנושאים הפנימיים בתורכיה ובמיוחד
זה של תסיסה המיעוטים והרקע האזורי הרחב יותר לתסיסה זו.
ג. בהמשך לשיחתך עם ספירס מציעים שתקיים שיחה דומה גם עם
עמיתך הגרמני במגמה זהה היינו של הפרכת מעורבותנו.
ד. בנפרד קטע מ'ילה-מונדי' על כך שהטלת המשטר הצבאי באה בין
השאר למנוע התלקחות משבר פנימי על רקע דתי כפי שקרה באיראן.
מציעים שאם יחזור נושא ההתבטאות בועדת חו'י'ב שלנו תשיב שאין
אמת בדיווחים אלו. יתר על כן, העתונות במערב מלאה כתבות ברוח
זאת ומקורן אינו בישראל.

משרד החוץ-מחלקת הקשר

מזמים

תפ: שהח, רהמ, סרהמ, מנכל, סמנכל, ממת, רם, מזמים

1. The first part of the report deals with the general situation of the country. It is a very interesting and informative study of the country's development. The author has done a great deal of research and has gathered a wealth of material. The report is well written and is easy to read. It is a valuable contribution to the study of the country's development.

2. The second part of the report deals with the economic situation of the country. It is a very interesting and informative study of the country's economic development. The author has done a great deal of research and has gathered a wealth of material. The report is well written and is easy to read. It is a valuable contribution to the study of the country's economic development.

3. The third part of the report deals with the social situation of the country. It is a very interesting and informative study of the country's social development. The author has done a great deal of research and has gathered a wealth of material. The report is well written and is easy to read. It is a valuable contribution to the study of the country's social development.

4. The fourth part of the report deals with the political situation of the country. It is a very interesting and informative study of the country's political development. The author has done a great deal of research and has gathered a wealth of material. The report is well written and is easy to read. It is a valuable contribution to the study of the country's political development.

5. The fifth part of the report deals with the cultural situation of the country. It is a very interesting and informative study of the country's cultural development. The author has done a great deal of research and has gathered a wealth of material. The report is well written and is easy to read. It is a valuable contribution to the study of the country's cultural development.

6. The sixth part of the report deals with the environmental situation of the country. It is a very interesting and informative study of the country's environmental development. The author has done a great deal of research and has gathered a wealth of material. The report is well written and is easy to read. It is a valuable contribution to the study of the country's environmental development.

7. The seventh part of the report deals with the international situation of the country. It is a very interesting and informative study of the country's international development. The author has done a great deal of research and has gathered a wealth of material. The report is well written and is easy to read. It is a valuable contribution to the study of the country's international development.

8. The eighth part of the report deals with the future of the country. It is a very interesting and informative study of the country's future development. The author has done a great deal of research and has gathered a wealth of material. The report is well written and is easy to read. It is a valuable contribution to the study of the country's future development.

9. The ninth part of the report deals with the conclusion of the study. It is a very interesting and informative study of the country's development. The author has done a great deal of research and has gathered a wealth of material. The report is well written and is easy to read. It is a valuable contribution to the study of the country's development.

10. The tenth part of the report deals with the bibliography of the study. It is a very interesting and informative study of the country's development. The author has done a great deal of research and has gathered a wealth of material. The report is well written and is easy to read. It is a valuable contribution to the study of the country's development.

33

ל' בניסן תשל"ט
27 באפריל 1979

W

✓
2/22
D

אל : ה מ ר כ ז

מאת: השגרירות, וושינגטון

הנדון: מאמר על הכורדים

... הנני מצ"ב העתק של מאמר שנכתב בידי ד"ר ג'ורג האריס ממחמ"ד / INR
על הכורדים.

המאמר פורסם ברכעון ANNALS. שהנו בטאון האגודה האמריקאית
ללמודי מדעי המדינה.

ב ב ר כ ה ,

21.3

דוד תורגמן

✓
העתק: מ ז ת י " ס

Ethnic Conflict and the Kurds

By GEORGE S. HARRIS

ABSTRACT: The Kurds seem further from autonomy or independence today than in the past. In part, the cause lies in their disunity in language, religious behavior, and especially tribal structure. The division of their core area among Turkey, Iran, and Iraq after the First World War assured Kurdish nationalism major opponents. In Turkey, the government has attempted to deny the very existence of Kurds as a separate people. While Kurdish leaders can exploit the multi-party system to establish local power bases, they must eschew overt ethnic agitation. In Iraq, the military move of the Barzanis was ultimately squashed by a determined, well-equipped central government. Only minor dissidence seems possible to continue here. In Iran, once the USSR's wartime occupation of the northern part of the country ended in 1946, the Kurdish Republic of Mahabad which the Soviets had stimulated and facilitated collapsed. The shah has since maintained tight political control, while permitting the Kurds some cultural expression. Although there is, thus, little prospect of a renewed Kurdish military bid for autonomy or independence in these three states, economic grievances are likely to continue to foster a sense of ethnic identity among the Kurds.

George S. Harris was trained as an historian of the Middle East. After receiving his Ph.D. degree from Harvard University in 1957, he was assigned to the American Embassy in Ankara. On his return in 1962, he served in various governmental positions in Washington dealing with the Middle East. At the same time, he published articles and books on Turkey and since 1968 has been a Professorial Lecturer at the School of Advanced International Studies. At present he is Director of the Office of Research and Analysis for Western Europe in the Bureau of Intelligence and Research in the Department of State.

INDEPENDENCE or recognition as a national entity have both eluded the Kurds. Some of the frequent Kurdish revolts in the twentieth century have sought autonomy; others avowedly aimed at complete independence in a sovereign state. But the fate of all of these insurrections has been the same. No Kurdish movement has succeeded over the long run even in extracting major concessions. Today Kurdish autonomy, let alone independence, seems further from realization than ever.

Yet the Kurdish question seems unlikely to disappear entirely. These people form a more or less indigestible lump clustered in a clearly definable contiguous area—an arc north of Mesopotamia, stretching from near the Mediterranean to the headwaters of the Tigris and Euphrates rivers to the edge of the Iranian plateau. Kurds are as numerous as other peoples who have formed nation-states. Using the criterion of linguistic background, the best test of Kurdishness, it is reasonable to estimate that they number at least 10 million.¹ Thus, while they have conspicuously failed to achieve independence by military means, they are nonetheless too numerous to be easily swallowed up.

The inability of the Kurds to establish their own state reflects the nature of their opponents and the tangled international situation that they have faced in the twentieth

century. It also testifies to important disabilities that the Kurds have suffered from within. Indeed, it may well be that for all their reputation as doughty mountain warriors they are not as promising subjects for a national movement as is often imagined. The elements of disunity that affect Kurdish political organization must, therefore, be carefully inspected.

OBSTACLES TO NATIONAL UNITY

Although the Kurds are easily distinguishable from the rest of the world, they are by no means united. Kurds are set apart from their neighbors chiefly by language. Kurdish belongs to the Indo-European family and is a close relative of Iranian. Yet Kurdish is not at all a unified tongue. It is divided into at least three major dialects. Kurdi, subdivided into Gurani and Sulaymani, is spoken by many Iraqi Kurds and is the most common written language. But Kirmanji, itself broken into Mil and Zil subdialects, is used by nearly two-thirds of the Kurdish speakers. Zaza, the third major subdivision, is confined to a group of Kurds in central Turkey; it is not readily intelligible to natives of either of the other two dialects. Thus, though language is the surest touchstone of Kurdishness, dialectical differences militate against a common sense of ethnic identity.

Religious behavior also divides the Kurds. To be sure, the overwhelming majority are Sunnis of the Shafii rite, a version of Islam not widely practiced by others in this region. However, on the level of tribal religious practices and adherence to mystical orders, major divisive tendencies come into play. Kurds seem particularly drawn to various dervish brotherhoods (es-

1. This figure represents a projection of linguistic evidence from various censuses in Turkey, Iran, and Iraq. It includes some 600,000 Kurds estimated to live in Syria and the Soviet Union. Some, particularly in the urban centers outside the core area, no longer speak Kurdish; many of these, especially in Turkey, may for all practical purposes be considered assimilated.

pecially the Nakshbandis and the Kadiris) and to unorthodox Islamic sects (such as the Nurcular in Turkey and the Ali Ilahis in Iran and Iraq). Even more significant, many tribal leaders—for example, the Barzanis in Iraq and the Kufrevis in Turkey—also combine hereditary religious leadership with their temporal authority. This combination serves to intensify tribal distinctions among Kurds.

Tribal structure is no doubt an important impediment to a national movement. In such societies, the unit of loyalty rarely ranges beyond the tribe; the individual is born into a series of family relationships from which he cannot disentangle himself as long as he remains within the system. And this traditional organization formed from aggregations of clans suffers from built-in rivalries and conflicts with neighbors. Disputes over grazing rights and marriage partners typically set adjoining tribes against each other. These feuds are so deep and hallowed with time that it takes extraordinary circumstances to band tribes of a region together even against outsiders. Hence, the Barzanis in northern Iraq were opposed to the end by their traditional tribal rivals; the Baghdad government was able to field loyal Kurdish units several thousand strong. Also, for dynastic and family reasons, one of Mulla Mustafa Barzani's own sons actively collaborated with the Iraqi central authorities against his father.

Tribal organization, however, is gradually breaking down, as the seminomadic, transhumant, and pastoral life become less prevalent among the Kurds. In towns and cities of the Kurdish region as well as the major urban centers in Turkey, Iran, and Iraq, there are growing numbers of detribalized Kurds. The latter are generally better educated

than their rural brothers and are far more likely to identify with an overarching ethnic cause. A number among them have embraced reformist or radical social doctrines, which at least in theory reject the traditional tribal system as archaic and backward.

Yet it has been within the tribal structure that all major twentieth-century Kurdish leaders have operated. The most successful—Sheikh Said in Turkey, Mulla Mustafa Barzani in Iraq, and Qazi Mohammad in Iran—have managed to go beyond their immediate tribal frame to attract confederations of tribes. The bandwagon effect of charismatic personality and the fame of success against a commonly despised central government have combined to bring allies to the cause. But at best, these have been a loose congeries of disparate elements ready to defect in the face of outside strength and always calculating their own factional advantage. These movements have broken down into their basic tribal units with great rapidity once the paramount leader surrendered or was forced off the scene.

OUTSIDE OPPOSITION

A serious complication militating against a national movement embracing a majority of the Kurds has been the division of their core area among Turkey, Iraq, and Iran. The arbitrary line drawn after the First World War frustrated realization of the Kurdish autonomy provided in the still-born Treaty of Sevres of 1920 and assured the Kurds not one, but three major adversaries in any move for autonomy or independence. In Turkey, where today somewhat over 4 million Kurds reside, they are outnumbered about ten to one by the Turks.

The some 2.5 million Kurds in Iran and the 2 million in Iraq each form at most about 20 percent of the population of these states. In this situation, the energies of the Kurds have been focused outward to deal with these national capitals rather than inward in efforts to come together across national frontiers.

In Turkey

All efforts at Kurdish autonomy or independence were consistently and firmly suppressed by the Turkish Kemalists. On the one hand, in 1919 Mustafa Kemal Atatürk ordered his followers "to proceed in such a manner as to destroy the possibility of a separatist movement by the Kurds."² At the same time, in order to assure maximum support in the Turkish struggle for independence, he wooed the Kufrevis and other powerful Kurdish leaders; in the Grand National Assembly he made a special point of defending the brotherhood of Turks, Kurds, and other "Islamic elements."³ İsmet İnönü at the Lausanne Peace Conference frequently spoke of Turkey as the "homeland of Kurds and Turks."⁴ What Ankara principally intended by these references, however, was to buttress claims for the inclusion in Turkey of territory inhabited by Kurds.

The wartime phase over and a more coherent political machine organized, the Kemalist regime set about entrenching itself in power

in ways that seemed to threaten the interests of important Kurdish leaders. Hence, it was not surprising that the Nakshibandi tribal chief, Sheikh Said, revolted in 1925 in the name of the caliph and against the reformist regime in Ankara which was dedicated to uprooting the traditional power system in the country. Said's insurrection, however, did not call for the creation of a Kurdish national state, nor did the majority of the Kurds in Turkey join in. Some actively cooperated with the Turkish army against Sheikh Said, and some who welcomed the revolt at first were soon disaffected by the brigandage of the rebels. Although it was the most widespread revolt Atatürk would face, it was fairly speedily put down by the well-disciplined, experienced troops at Ankara's disposal.

From these events, Ankara drew the conclusion that the Kurdish tribal leadership was responsible for the insurrection. Atatürk thus executed the handful of paramount chiefs and dispersed the lesser lights to enforced residence outside of the Kurdish areas. At the same time, Ankara stepped up the pace of its efforts to assimilate the dissidents. The Kurds were to be encouraged by all practical means to identify as Turks. In the effort to celebrate the pre-Islamic cultural heritage of the Turks as the basis of a new nationalism, the Ankara authorities promoted the view that Kurds were Turanians who had somehow forgotten their linguistic origins. It became the vogue in Turkey to deny the existence of the Kurds as a separate people.⁵

The revolt of Kurdish tribal ele-

2. Atatürk, *A Speech Delivered by Ghazi Mustapha Kemal* (Leipzig: K. F. Kochler, 1929), p. 109.

3. Ali Harzya, "Kurt Sorunu," *Emek*, no. 6 (November 1970), p. 46; Turkey, *T.B.M.M. Zabıt Ceridesi*, Devre 1, İctima senesi: 1, vol. 1, 3rd ed. (Ankara: T.B.M.M. Matbaası, 1959), p. 165, session of 1 May 1920.

4. İsmet Çerif Vany, *Le Kurdistan Irakien Entité Nationale* (Neuchâtel: Editions de la Baconnière, 1970), p. 54.

5. See İsmail Beşikçi, *Doğu Anadolu'nun Düzeni* (İstanbul: E. Yayınları, 1969), pp. 13-14; Harzya, "Kurt Sorunu," pp. 49-50.

ments near Mt. Ararat in 1930 which spilled over into the Maku region of Iran was likewise severely suppressed. The Kurdish insurgents were no match for Ankara, which used air power this time in addition to its effective ground forces. And with the failure of the 1937 uprising in Tunceli against the central government's efforts to set up gendarmery posts and schools in this area, the military phase of the Kurdish question came to a close in Turkey.

To assure that further Kurdish revolts would not occur, Ankara imposed stricter administrative controls over eastern Turkey than in the rest of the country. A consistent effort was made to disarm the tribes, and gendarmes were stationed throughout this area. Some Kurdish tribes and especially their leaders were removed from the troubled region. Railway lines were built to facilitate government troop movements.

At the same time, the Kurds suffered severe cultural disabilities. The use of Kurdish as a written language, or as a tongue on the radio and television, was sternly prohibited. While the "Citizen Speak Turkish" campaign of the early 1960s was quickly shelved in view of the practical difficulties of insisting on linguistic conformity by millions of people who did not know this language, the political and legal system in Turkey is heavily biased in favor of Turkish. To be eligible to enter parliament, for example, one must be fluent in Turkish.

Although barred from making overt appeals to ethnicity, the Kurds have been able to take advantage of the Turkish system of multi-party political competition introduced after the Second World War. The parliamentary process offers

scope for defending regional—if not avowedly ethnic—interests. And the dynamics of multi-party politics has assured competition by the major parties for local support in the Kurdish provinces. Indeed, this process proceeded to the point that in the 1950s the Democrat party allowed local administration of this area frequently to fall into the hands of natives rather than administrators sent from the capital. And in reaction to this policy of regional concessions, the military junta which took power in 1960 deported 55 Kurdish tribal chiefs to western Turkey. But when civilian rule returned the next year, these leaders were restored to their traditional followers with their power largely unchanged.⁶

Tribes, however, have limitations in the game of parliamentary politics similar to those they suffer in national movements: they provide a relatively narrow base of support. As a result, minor parties in particular have had to be content with the backing that one tribal constituency could give in a province. For example, in 1965 the Turkish Labor party received the lion's share of its votes in Diyarbekir province from the county of Lice, home of its sometime secretary general.⁷

For those Kurdish politicians who aspired to broader power bases, there were social mechanisms that could help somewhat to transcend tribal limits. Fictive relationships based on the sponsorship of circumcision celebrations (*kirvelik*) offered a way for the rich and power-

6. Y. K. Karaosmanoglu described the Democrat tactics, *Ulus*, 6 December 1960. See also *Milliyet*, 27 October 1960; *Hurriyet*, 21 November 1960.

7. Turkey, T. C. Başbakanlık, Devlet İstatistik Enstitüsü, 1950-1965 *Milliyetçiliği ve 1961, 1964 Cumhuriyet Senatosu Üye Seçimleri Sonuçları* (Ankara, 1966), pp. 425-45.

ful to expand the numbers of those who were personally bound to them.⁸ The control of landlords over tenants served as another means of constructing the network of relations needed to go beyond the tribal frame. Using these devices, Kurdish politicians in eastern Turkey have developed bases of power independent of party organizations, giving these leaders the option to shift party at will or to run as independents if they could not strike the proper deal with the national organizations. In the 1977 election campaign in Turkey, Kurdish leaders from several eastern provinces reportedly took their followers out of the Republican People's party for such reasons.⁹

The possibility of substantial benefits within the system discourages most of the prominent Kurdish political leaders from risking their positions by overtly promoting ethnic separatism. Embarrassment at being identified with Kurdish national aspirations was clearly evident in 1963, for example, in New Turkey party Secretary General Yusuf Azizoglu's rejection of Minister of Interior Hifzi Oguz Bekata's accusations that he was encouraging Kurdish divisive sympathies. And there could be no mistaking the warning implicit in Republican People's party deputy Asim Eren's parliamentary question in 1959 about the advisability of retaliating against Turkish Kurds for the massacre of Turkmen tribesmen in Mosul.¹⁰

8. Dr. Ayşe Kudat, *Kirçelik* (Ankara: Ay-yıldız Matbaası, 1974), passim.

9. *Hürriyet*, 22 April 1977.

10. *Milliyet*, 10 October 1963; *Akşam*, 15 April 1959, carried open telegrams protesting Eren's suggestion and expressing surprise that his party would not disown these "threats." The following day the press noted that the authorities had banned further discussion "on the subject of the Kurds."

In this situation, Kurdish nationalist sentiment has been openly exploited only by the most radical of Turkey's legal political bodies, the Turkish Labor party—and then only after this party was solidly established. This avowedly Marxist organization publicly equated the economic backwardness of eastern Turkey with a discriminatory ethnic policy by the Ankara government. For the temerity publicly to return to İnönü's Lausanne formulation that Turkey was a country of Turks and Kurds in its program adopted in November 1970, the Turkish Labor party was summarily closed in mid-1971; its leaders, both Kurds and non-Kurds, were given lengthy jail terms.¹¹ To a military-backed regime in Ankara, there was evidently no more serious crime than encouraging Kurdish separatism.

If Kurdish nationalist sentiment can no longer be manipulated so openly by formal political parties, it may still be visible in the anarchist and extremist current that has disturbed Turkey in the past decade. Kurds are disproportionately represented in the radical leftist movements in Turkey. Perhaps interest in these causes is generated from the fact that eastern Turkey remains comparatively poor and neglected in the development of the country. Whatever the reason, when Kurdish students go to the major universities, they seem more likely than their Turkish colleagues to join activist movements. In the rebellion against authority common to all these protagonists, the demand for a better deal for the Kurd-

11. "Türkiye İşçi Partisi IV. Büyük Kongre Kararları," *Emek*, no. 7 (December 1970), pp. 7-8; *Milliyet*, 15-16 May 1971, claimed that the Labor party was linked to the Democratic party of Kurdistan; *Milliyet*, 15 June 1971.

ish areas is frequently voiced.¹² At present in Turkey there is little propaganda calling directly for Kurdish independence; but in agitation for faster, more equitable economic development of the eastern part of the country, the undercurrent of ethnicity clearly persists.

In Iraq

The Kurds of northern Iraq greeted the advent of British rule after the First World War with traditional tribal revolt. Seeking to resist the imposition of firmer control from Baghdad than they had previously known, Sheikh Mahmud, a major Kurdish leader, rose first in 1919 and in a broader move in 1922. It took the British authorities two years to put down his last insurrection; even then unrest remained endemic in the Kurdish region, though the Iraqi Kurds seemed largely unaffected by the rise and fall of Sheikh Said in Turkey.

By 1927, the Barzani clan had come to the fore as the leading Kurdish dissidents. In the years that followed, the Barzanis earned a reputation for activism and boldness in resisting the central government in Baghdad. In 1929 they demanded the formation of an all-Kurdish province embracing their core area in Iraq, a demand they repeated in 1943. Under this stimulus, in 1930-31 notables petitioned the League of Nations to set up an independent Kurdish government.¹³ Their main motives, however, appeared to be to gain concessions from the Arabs to permit the

establishment of local autonomy and the use of Kurdish as a language of education as well as to demand a greater share of Iraq's revenues for the development of the northern region. When continuing Barzani agitation elicited a determined thrust from the Baghdad government backed by the British in 1945, Mulla Mustafa Barzani—the most active and charismatic of the leaders of this tribe—fled with a group of followers first to Iran and thence to the USSR on the collapse of the Kurdish Republic of Mahabad in 1946.

The quiet induced by the departure of Mulla Mustafa, coupled with more capable government in Baghdad and the suppression of Kurdish dissidence in Iran, hardly survived the overthrow of the Iraqi monarchy in 1958. The advent of a radical central government oriented toward the Arab world posed a threat to the Kurds. Abdul Karim Qasim, who initially welcomed Mulla Mustafa Barzani home from refuge in the Soviet Union, soon turned against the Kurdish leader. After granting Barzani's political party—the Democratic party of Kurdistan—legal status in 1960, Qasim encouraged the Baradost and Zibaris to pursue their traditional feuds with Mulla Mustafa.

The Barzani revolt of June 1961, therefore, began as a traditional move to resist the central government and to defend tribal rights. Mulla Mustafa's aims were at most some form of self-administration for the Kurds in northern Iraq; he was not after broad autonomy or even the overthrow of Qasim. Nor was Barzani at first even supported actively by the small group of city-bred detribalized Kurdish radicals who had been the guiding light of the Democratic party of Kurdistan.

12. Harzya, "Kurt Sorunu," pp. 52-64; "Açık Oturum: Ortadoğu Devrimci Çemberi," *Ant*, no. 1 (May 1970), pp. 63-84.

13. Stephen H. Longrigg, *Iraq 1900 to 1950* (London: Oxford University Press, 1953), pp. 193-96, 324-27.

They objected to his traditionalist tribal approach and favored radical socialist organization instead. And throughout 1962 the radicals maintained a separate identity, eventually establishing their own rival front in the rugged area to the south-east of Barzani's territory.¹⁴

While Qasim claimed to see a foreign finger in triggering the Barzani insurrection, there is no evidence to substantiate his charges. The Kremlin, though critical of Qasim for suppressing the Iraqi Communist party, did not wish to see his anti-Western regime upset; Moscow, therefore, did not give unequivocal support to Mulla Mustafa. Arab states vacillated, torn on the one hand between feelings of solidarity with Baghdad against non-Arabs and, on the other, Egyptian-Iraqi rivalry which had burst forth once Qasim showed his independence of Gamal Abdal Nasser. The West remained aloof; it still generally regarded Barzani as a Communist on the basis of his 15 years in the Soviet Union. Only Iran was sympathetic to Mulla Mustafa, seeing him as a useful ally in the contest against Qasim. But Tehran was willing to do little of a practical nature to help the Kurds, and it appears that the Iranian government had little if anything to do with setting off the Kurdish insurrection.

Qasim's efforts to bring Mulla Mustafa to heel failed. Baghdad's military establishment never recovered from the shock of the revolution and the reorientation of supply from British to Soviet equipment. Moreover, the security forces were not free from pursuing other domestic enemies long enough to focus

fully on the Kurds. In Qasim's years, the army was also committed to press Kuwait in the south. Thus, Baghdad could not exert its maximum force against the Kurdish irregulars who took advantage of their mountainous terrain in the north.

The stalemate with the Kurds irritated powerful factions in the army and contributed to some degree to Qasim's overthrow in February 1963. The Baath party regime which ran Iraq for the ensuing nine months also was unable to settle itself firmly in power. It first offered Barzani a compromise of limited autonomy in only one of the three major Kurdish provinces. But the Baath apparently from the first intended to try to crush the insurrection by force. It was only the inner strains that brought the Baath regime down after the end of the fighting season in the fall of 1963 that saved Barzani. His men had not performed well against the Baath offensive.

The Arif brothers who took over for the next five years also tried both conciliation and conflict to deal with Mulla Mustafa. The tactic of a ceasefire, declared in February 1964, almost succeeded. It provoked a split in Kurdish ranks between the tribal forces and the urban radicals, who accused Barzani of selling out by ending the fighting without a specific promise of autonomy. And this challenge led Mulla Mustafa to expel the Kurdish activists by force.¹⁵

Despite this purge of his forces, Barzani could not deflect conflict with the Arif regime. In Baghdad he was seen as the symbol of dissidence. There was abiding pressure on the central government to

14. Edgar O'Ballance, *The Kurdish Revolt: 1961-1970* (Hamden, Conn.: Archon Books, 1973), p. 87.

15. Vanly, *Kurdistan Irakien*, pp. 222-24; O'Ballance, *Kurdish Revolt*, pp. 120-21.

reestablish firm control over the north. But the government's military campaign of 1965-66 failed disastrously. Tehran had by now broadened considerably its military supply to the Kurds in the context of severely deteriorating relations between Iraq and Iran. And when Baghdad overextended itself in the quest for a knockout blow in the Ruwanduz valley, its forces were routed by Mulla Mustafa.

This stalemate, in which the Kurdish forces could not descend from their hills and the central government's army could not leave the main roads, led Baghdad to offer a 12-point peace program in June 1966, providing for elections, amnesty, reparations, and some form of decentralized administration.¹⁶ Yet this compromise was given little chance to succeed. The Arif regime collapsed in the wake of the Arab defeat in the Six-Day war against Israel in 1967.

The Baath party which now took over wasted little time in launching a major move to end Barzani's independence. Like its predecessors, however, the Baath regime found it difficult to gain the advantage; the government's drive stalled, and the campaign during 1969 proved indecisive. No doubt the slowness of the new regime to consolidate its position in Baghdad played a part in ordering the military standoff. And internal rivalries within the 15-man Revolutionary Command Council kept the government from devoting its full attention to action against the Kurds. In addition, the Baath forces were distracted by an escalating confrontation with Iran which led Baghdad

to withdraw forces from operations in the north. Worsening relations between Iran and Iraq also led Tehran to increase markedly the flow of assistance to the Kurds. On the other hand, Moscow did not cut military aid as it had when the Baath took power in 1963, though the Soviets did press Baghdad to come to terms with Barzani rather than pursue military action.

In this situation, the central government concluded a 15-point peace plan with Mulla Mustafa in March 1970.¹⁷ This accord provided for more far-reaching autonomy for northern Iraq than ever before. It also granted the Kurds the right of assured representation in the executive and legislative bodies of the central government which pledged the rapid economic development of the Kurdish region. Moreover, this compact authorized the Kurds to keep their heavy weapons for four years, until the accord was to be fully implemented.

This agreement marked the high-water of Kurdish gains. Not only was Baghdad forced to acknowledge its inability to crush Barzani's movement, Mulla Mustafa's opponents in the Democratic party of Kurdistan were obliged to recognize his paramountcy as well.

Yet, from this high point, Kurdish fortunes declined with startling suddenness. On the one hand, the Baath regime steadily solved its problems of internal divisions. At the same time, it moved to end its isolation in the post-Nasser Arab world and to strengthen its ties with Moscow. Indeed, in April 1972 a 15-year Treaty of Friendship was concluded between the USSR and

16. For the text of this program, see Majid Khadduri, *Republican Iraq* (London: Oxford University Press, 1969), pp. 274-76.

17. Iraq, Ministry of Information, *March 11 Manifesto on the Peaceful Settlement of the Kurdish Issue in Iraq* (Baghdad, 1974).

Iraq.¹⁸ On the other hand, Mulla Mustafa could do little to strengthen his forces. The shah was apparently interested in keeping the Kurds supplied only for defense, not to the point of asserting independence. And it was difficult for Barzani to maintain his forces on a prolonged war footing.

With the end of the four-year term of the 1970 accord, therefore, the time was ripe for a renewed Baath offensive. Under these circumstances, moreover, the tide of battle quickly turned against Barzani, who for the first time faced a fully determined, well-equipped military operation. In response, Mulla Mustafa redoubled his appeals for outside assistance.

The changing fortunes of the Kurds posed a major problem for Tehran. As Baghdad's troops drove ever closer to the border with Iran, it became increasingly evident that in order to help Barzani effectively the shah would have to commit his own forces to the battle. This would have risked a major war between Iran and Iraq. At this juncture, however, Baghdad gave evidence that it would be prepared to satisfy other Iranian desires if Tehran would end its aid to the Kurds. It was on this basis, therefore, that the shah accepted Hayri Boumediene's offer of mediation in March 1975 and worked out a comprehensive settlement of all outstanding issues with the Baghdad government.¹⁹

This pact shut off the Kurdish lifeline to the outside world. It ended vital military assistance to

the Barzani forces. Equally, it ranged the shah against the Kurds by committing him to close the border and deny sanctuary for those engaged in military operations against Baghdad.²⁰

In this situation, the odds were too great for Mulla Mustafa to buck. He took advantage of the grace period to flee to Iran to throw himself on the mercy of the shah. Many of his supporters fled with him. The rest surrendered en masse. Within days the rebellion was over and central authority was reimposed in the hills of northern Iraq for the first time in nearly 15 years.

Baghdad has sought to clinch its advantage for all time by making some population shifts to increase the numbers of Arabs in the region of the oil fields on the border of the Kurdish area. It has also widely disarmed the Kurds and stationed security forces broadly through the area. The Kurds maintain limited cultural rights, while being exposed to quick retaliation if they should step out of line.

Nonetheless, restiveness remains. There are reports of occasional instances of small-scale insurgency in the north, said to be fomented by Kurdish nationalists who slipped into the area from Syria.²⁰ Undoubtedly such dissidence will be limited as long as the Iranian border stays shut. But it is almost impossible to assure complete quiet as long as there are those outside who are dedicated to stirring up Kurdish separatist sentiment and who can exploit the sense of grievance at unequal treatment that persists in the Kurdish region.

18. For the text, see *New Times*, no. 16 (1972), pp. 4-5.

19. Geoffrey Godsell, "Shah Tells Why He Made Peace with Iraq," *Christian Science Monitor*, 7 May 1975, p. 3.

20. David Hirst, "Disorders, Guerrilla Warfare Weaken Iraq's Ruling Party," *Washington Post*, 1 May 1977, p. K3.

In Iran

The breakdown of central authority in Iran left the northwest border area in almost continuous turmoil after the First World War. Kurdish tribes led by Ismail Aga Simko managed to set themselves up briefly as independent lords of the Mahabad area near Lake Rezaiyeh. This venture was the traditional tribal drive for local dominance and reflected little broader Kurdish nationalist aspiration. After the central government regained control of the rest of Persian Azerbaijan in 1922, Simko's move quickly collapsed. Further south a Qajar pretender also raised the Kurds in 1926 in an abortive effort to seize the throne.²¹ By 1930, however, Reza Shah managed to impose order on the area and partially to disarm the tribes.

In the interwar period, Tehran attempted no consistent drive as the Turks did to break up Kurdish tribal organization. To be sure, Reza Shah's regime did not permit Kurdish to be used as the language of education or government. Yet, unlike the Turks, the Iranians did allow Kurdish books to be printed and Kurdish programs to be broadcast on the radio. Thus, the Iranian experience formed a half-way point between the absolute denial of Kurdishness in Turkey and the cultural and at times political permissiveness in Iraq.

With the occupation of Iran by the Soviets during the Second World War, the situation of the Kurds changed significantly. In the first place, the demobilization of the Iranian army weakened Tehran's control over this area and returned

Kurdish tribesmen with their arms to the region. More important was the manipulation of the Kurds by the Soviets who saw in the encouragement of Kurdish separatism a way to consolidate their power in northwestern Iran.

Encouraged by Moscow, detribalized Kurds in Mahabad in 1942 took the initiative to organize the *komula*, a local organization dedicated to promoting Kurdish separatism.²² The following year, Qazi Mohammad, the paramount religious figure of the region, began to agitate for formal recognition of Kurdish autonomy. The separatist movement also drew impetus from the general opposition to being incorporated in the Azerbaijan Democratic Republic being organized by the Azeri Turks of Iranian Azerbaijan. Not only was there strong ethnic antagonism between these groups, but the Soviet-inspired Azerbaijan Republic reflected radical social doctrines which caused concern among conservative Kurdish tribal leaders. Finally, the *komula* movement in Mahabad drew strength from the advent of Mulla Mustafa Barzani, who reached there in flight from Iraq at the end of 1945 with several thousand tribal followers.

Early in 1946, again with Soviet help, Qazi Mohammad proclaimed the Kurdistan Autonomous Republic in Mahabad. This was a hastily constructed state, based on the detribalized *komula* elements in uneasy cooperation with the local tribal chiefs and Barzani's Iraqi refugees. It also suffered from a built-in territorial conflict with the Azerbaijan Democratic Republic over rich farm land and towns on

21. Hassan Arfa, *The Kurds* (London: Oxford University Press, 1966), pp. 64-7; Longrigg, *Iraq*, p. 159.

22. William Eagleton, *The Kurdish Republic of 1946* (London: Oxford University Press, 1963), pp. 33-40.

the edge of the Kurdish region. Moreover, the new Kurdish state did not extend far south of its capital and hence did not enjoy the allegiance of an important segment of Iran's Kurds.

The main problem for Mahabad was the growing power of the Tehran government. When the Soviets agreed to evacuate northern Iran in May 1946, the Azeri and Kurdish states in the north could not stand. Already in the case of the Mahabad Republic internal strains had undermined the loyalty of many of the tribes to the Kurdish cause. Traditional leaders were disturbed by the Communist orientation of some of the *komula* agitators; a coalition of tribal chiefs, through the intermediation of the American Consulate in Tabriz, offered their submission to Tehran. The Barzanis, too, were willing to negotiate with the Iranians and British for safe passage to return to Iraq. In this situation, the central government found little resistance to its advance in December 1946.²³

Tehran now sought to end Kurdish dissidence once and for all. Qazi Mohammad and his closest collaborators were executed. After some days of talks, the Iranian army moved against the Barzanis; Mulla Mustafa and 500 followers escaped to the USSR. The government disarmed the Kurds and stationed the well-armed Third Corps of the Iranian army in the region. With the expansion of the road system and the spread of social services into the rural areas, the Kurds came increasingly into the tempo of modern existence. In this situation, the government's stringent security measures and efforts to break down the tribal organization effectively deprived the Iranian Kurds of

potential for causing Tehran serious difficulties. Indeed, there is no evidence that in recent decades Iran has been troubled by significant Kurdish separatist activity.

THE FUTURE OF KURDISH SEPARATISM

Today, Kurdish nationalism is promoted primarily by detribalized Kurds living in the West or elsewhere outside of the core area. Kurdish student organizations in Europe and the United States encourage the development of a common ethnic identity. The Democratic party of Kurdistan also maintains a tenuous existence in exile, agitating in low key for the independence of the Kurds of Iraq.

There seems little likelihood that this agitation will succeed in securing recognition of the Kurds as a nation. The United Nations has characteristically refused to come out in favor of breaking up member states along ethnic lines. No major country now shows interest in taking up the Kurdish cause. While there was an outpouring of sympathy in the United States when Mulla Mustafa Barzani's revolt was finally extinguished, this reaction reflected humanitarian concern. It was also a product of the political debate in America over the operation of the intelligence community: the version of the Pike Committee report released in *The Village Voice* made much of the alleged betrayal of the Kurds as an exhibit in its critique of the Nixon administration's conduct of foreign affairs.²⁴ This highlighting of the Kurdish problem,

24. "The CIA Report the President Doesn't Want You to Read," *The Village Voice*, 16 February 1976, pp. 70, 85-7; Aaron Latham, "What Kissinger Was Afraid of in the Pike Papers," *New York*, 9 November, no. 40, 4 October 1976, pp. 50-68.

23. *Ibid.*, pp. 104-5, 108-16.

therefore, proved of short duration; it did not suggest that there were deep roots in the United States for support to the Kurds as a national movement.

Without consistent support from outside, including large amounts of military equipment, a Kurdish separatist movement clearly cannot survive. It requires modern weapons to take on the established central governments of the region which share a common determination to prevent the establishment of an independent or truly autonomous Kurdish state on their territories. With their own resources, the Kurds cannot produce the arms they would need. Thus, a military move for autonomy or independence no longer seems possible.

Although serious Kurdish ethnic

conflict, therefore, now appears to be a thing of the past, economic inequalities and cultural traditions will assure that the Kurds have motives for asserting themselves. The intensity of their drive for recognition will undoubtedly vary in the different states of their residence. But the claim to the oil resources that their movements have advanced in the past are unlikely ever to be met. In this situation, it will be a long time before the standard of living in the Kurdish areas rises to the level of the surrounding regions. Thus, the sense of grievance that has lain at the heart of the separatist movement in the past is unlikely to weaken. And the Kurdish question will remain alive for future generations to resolve.

משרד החוץ-מחלקת הקשר

שמו

אל: המשרד, נר: 82, מ: אנקרה
 דח: מ, סג: ש, תא: 270479, רח: 1640
 נד: שיחה עם ספירס

שמו/מידי

מזתים

לשלנו 81.

1. במסיבת יום העצמאות היפנית שאלתי את ספירס שג ארהב דעתו על הפרסום. לא הספיק לקראו קודם אך הפרסום היה איתו ולאחר שקרא הקטע, הגיב שרוצה לבדוק האומנם כך אגביט התבטא ברבים, גם אם מאמין כי אכן אלה דיעותיו. לפני זמן מה קצר הזמן לו לשוחח עם אגביט שנתן לו להגיד כי הוא סבור שיש לאמריקאים וישראלים יד בהתעוררות הכורדים באזור, כולל איראן ותורכיה. ספירס הכחיש בו במקום בתוקף ובהחלטיות כל התערבות אמריקאית הבריק הביתה וביקש אישור לחפש הזדמנות להכחיש גם התערבות ישראלים, אך טרם נענה. במקביל פנה אליו אדם רציני המעורה בציבוריות התורכית שלא פירש ויהותו וסיפר לו כי מתנהל מסע שמועות עקשני ע"י חוגי השמאל כי האמריקאים והישראלים תומכים בהתערבות הכורדים וכי אל להם להתייחס לתעמולה זו בצורה חסי. השיב לאותו האיש כי הם מסבירים ומכחישים כי אין בכוחם למנוע מסע שמועות. אמר כי הוא מודע לעובדה כי יש אישים בשמאל התורכי ואגביט נמנה עליהם, המאמינים בכנות כי המערב ובמיוחד ארהב הם מקור כל הרעות. בענין המסוים הזה, ברור לו כי הדבר קשור לידיעות על התמיכה בבראזיל מצד ארהב וישראל ואיראן.

2. כיוון שהנוסח מאשים בחתרנות אמריקאים ולא אותנו, אינני רואה מקום להודעה רשמית כל שהיא.

3. בדעתי לבקש פגישה במשרד החוץ בענין זה ולשאול מה הרקע לידיעה, וכמובן להכחיש בתוקף כל קשר שלנו לענין. כן אבקש כי הכחשתנו תובא לידיעת רוהמ'.

4. מניח כי אין צורך להרחיב דיבור על החומרה שבענין אם אכן

משרד החוץ-מחלקת הקשר

אלו דיעותיו של אגביט, ואם נפוצות שמועות הקושרות אותנו להתערבות הכורדים. לאפשרות הזאת מתקשרים דברי אוקצון בשיחתנו במברק 109 מה-26 מרץ, ושאלת אקסי לורובל עפ' מכתבו של לורובל.

5. מניח כי תרצו לשוחח עם סירמן.

השגריר==

תפ: שהח, רהמ, סרהמ, שהבט, מנכל, סמנכל, מממ, רס, אמן, מזתים, מצפא

Turkey, Iraq to Act Jointly on Kurds

By John Lawton

Special to The Washington Post

ISTANBUL, April 17—Turkey and Iraq, who fear the recent revolt by Kurds in Iran may spread to their countries, have agreed to cooperate in suppressing Kurdish separatism in their border areas.

The agreement, Turkish sources said, was reached during talks in Baghdad Monday between Turkish Chief of Staff Gen. Kenan Evren and Iraqi military leaders.

There has been small-scale fighting between Kurds and Iraqi troops over the past three years, and Turkish security forces recently found large caches of arms, some reportedly of Soviet manufacture, in Kurdish strongholds in the southeast.

Turkish Prime Minister Bulent Ecevit said today that containing Kurdish separatism was one of the primary tasks of his government.

He charged attempts to disrupt Turkey's national unity were being made "both from within and from outside" the country and said his government would take all necessary steps to stamp them out.

About 10 million Kurds inhabit the mountainous wastes of southeast Turkey, northeast Iraq and southwest Iran. Backward, tribal and fiercely independent, the Kurds have been rising in uncoordinated revolt after revolt for nearly a century, only to be harshly suppressed, in turn, by the Arabs, Persians and Turks.

In 1920 the Treaty of Sevres recognized Kurdish statehood, but its terms were never carried out. The short-lived Kurdish republic of Mahabad in Iran in the 1940s fared no better. And their last major uprising in Iraq collapsed in 1975 when the shah of Iran, who had been supporting them against Baghdad, made peace with the government of Iraqi President Ahmed Hassan Bakr and cut off supplies to the Kurds.

The Kurds' national motto is "Have No Friends."

Nevertheless, the brief uprising in

BULENT ECEVIT

The Kurds have been rising in uncoordinated revolt after revolt for nearly a century, only to be harshly suppressed by the Arabs, Persians and Turks.

AHMED HASSAN BAKR

Sananda) last month, which forced the new Iranian government to make major concessions to Kurdish autonomy, has sparked a new wave of Kurdish nationalism in the Middle East.

Kurdish rebel leader Celal Talabani says events in Iran mean his Pesh Merga (Forward Unto Death) guerrillas can now concentrate all their efforts against Baghdad.

"The downfall of the shah has liberated our forces from one front," the 45-year-old lawyer said in a statement reportedly taped at his mountain stronghold in Sulaimaniya, northeast Iraq, this month, and smuggled to Turkey.

It would also encourage Kurds deported to southern Iraq after the collapse of the 1975 revolt to rise again against Baghdad, Talabani said.

A self-claimed Marxist, Talabani claims to have 1,500 fighting men under his command.

A Turkish journalist who recently visited their Sulaimaniya headquarters said that they were armed with Soviet-made automatic weapons and artillery.

Turkish Sen. Kamran Inan, himself a Kurd, charges that the Soviets are fomenting unrest among the Kurds.

"Their aim is to set up a pro-Moscow Kurdistan state," says Inan.

Soviet sources deny they are supporting the Kurds and recall that the American CIA supplied the Kurds with East European-made weapons during the 1975 rebellion.

Concern over Kurdish separatism is deep in Turkey, where more than half of the 10 million Kurds live. Turkey's total population is about 42 million.

Since the Kurds revolted against the infant republican government of Kemal Ataturk in 1925 the Turks have been acutely nervous of armed Kurdish dissent.

The Kurdish issue has even penetrated domestic politics here.

Six independent Cabinet ministers, on whom Ecevit's Republic Peoples' Party depends for its majority in parliament, have indirectly accused a minister belonging to the party of supporting Kurdish aspirations.

The split in the Ecevit government was patched up only after a 17-hour Cabinet meeting yesterday.

After the meeting Ecevit promised economic relief for the largely underdeveloped Kurdish regions of southeast Turkey. Yet, with Turkey's current economic difficulties, it may be difficult to fulfill this pledge.

Israelis Wipe Out Palestinian Squad In Border Clash

By William Claiborne

Washington Post Foreign Service

JERUSALEM, April 17—Israeli troops surprised a Palestinian guerrilla squad late last night near the Lebanese border, killing all six members in a gun battle in which one Israeli soldier died and six were wounded, the military command announced today.

The clash, near the northern farming community of Zarit, was the second in two days in which small Palestinian commando squads have been wiped out by Israeli patrols. Since the first of the year, Israeli soldiers have killed 17 guerrillas attempting to cross into Israel.

The Israeli Army chief of staff, Rafael Eitan, warned today that hundreds of Palestinian guerrillas are concentrated in southern Lebanon below positions controlled by U.N. peacekeeping forces and that they can be expected to continue infiltration attempts.

Last night's clash, coupled with the bombing today of a civilian bus on the outskirts of Jerusalem, fueled a continuing controversy about redeployment of a Lebanese Army battalion into southern Lebanon, which is controlled by pro-Israeli Christian militias led by Maj. Saad Haddad. There were no casualties in the bus bombing.

The Lebanese battalion, Haddad claims, is sympathetic to Syria and the Palestine Liberation Organization. He says its presence in the south will only increase terrorist infiltration across the Israeli border.

Even before the Lebanese battalion left Beirut today in an attempt to move southward, Haddad's right-wing militias started shelling U.N. positions below the Litani River to prevent the redeployment.

U.N. officials in Nakura said the headquarters there was not shelled, although Haddad's followers placed artillery and mortars on high ground overlooking it.

The United Nations said that it expects the Lebanese Army battalion to move into the south and that U.N. troops were sent to escort the troops. The U.N. Security Council is schedul-

The Washington Post 18.4.79

CND 192 192